

5.3.2024

A9-0291/118

Emenda 118

Anna Cavazzini

f' isem il-Kumitat għas-Suq Intern u l-Harsien tal-Konsumatur

Rapport

Vlad-Marius Botoș, Pascal Arimont

Ir-responsabbiltà għall-prodotti difettużi

(COM(2022)0495 – C9-0322/2022 – 2022/0302(COD))

A9-0291/2023

Proposta għal direttiva

—

EMENDI TAL-PARLAMENT EWROPEW*

għall-proposta tal-Kummissjoni

DIRETTIVA (UE) 2024/...

TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

ta' ...

dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti difettużi u li thassar id-Direttiva tal-Kunsill

85/374/KEE

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 114 tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att legiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

* Emendi: it-test ġdid jew modifikat huwa indikat permezz tat-tipa korsiva u grassa; it-thassir huwa indikat permezz tas-simbolu **■**.

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Komitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹,
Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura legiżlattiva ordinarja,

¹ ĠU C 140, 21.4.2023, p. 34.

Billi:

- (1) ***Sabiex jittejjeb il-funzjonament tajjeb tas-suq intern, jehlieg li jiġi żgurat li l-kompetizzjoni ma tiġix imfixkla u li l-moviment tal-merkanzija ma jiġix ostakolat.***

Id-Direttiva tal-Kunsill 85/374/KEE² tistabbilixxi regoli komuni dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti difettużi bil-għan li jitneħħew id-diverġenzi bejn is-sistemi legali tal-Istati Membri li jistgħu jfixklu l-kompetizzjoni u jaffettwaw il-moviment tal-merkanzija fis-suq intern. ***Armonizzazzjoni akbar tar-regoli komuni dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti difettużi stabbiliti f'dik id-Direttiva se tkompli tikkontribwixxi għall-kisba ta' dawk l-oġettivi, filwaqt li tinvolvi grad akbar ta' protezzjoni tas-saħħa jew tal-proprjetà tal-konsumaturi u ta' persuni fiżiċi oħra.*** ■

- (2) Ir-responsabbiltà stretta min-naħa tal-operaturi ekonomiċi tibqa' l-uniku mezz biex tiġi indirizzata b'mod adegwat il-problema ta' tqassim ġust tar-riskju inerenti fil-produzzjoni teknoloġika moderna.

² Id-Direttiva tal-Kunsill 85/374/KEE tal-25 ta' Lulju 1985 dwar l-approssimazzjoni tal-liġijiet, regolamenti u dispożizzjonijiet amministrattivi tal-Istati Membri dwar responsabbiltà għall-prodotti difettużi (ĠU L 210, 7.8.1985, p. 29).

- (3) Id-Direttiva 85/374/KEE ***hija strument effettiv u importanti, iżda*** jehtieg li tigi riveduta fid-dawl tal-iżviluppi relatati ma' teknoloġiji godda, inkluża l-intelliġenza artifiċjali (IA), il-mudelli kummerċjali godda tal-ekonomija ċirkolari u l-ktajjen godda tal-provvista globali, li wasslu għal inkonsistenzi u incertezza legali, b' mod partikolari fir-rigward tat-tifsira tat-terminu "prodott". L-esperjenza miksuba mill-applikazzjoni ta' dik id-Direttiva wriet ukoll li l-persuni offiċi jiffaċċjaw diffikultajiet biex jiksbu kumpens minhabba restrizzjonijiet fuq it-talbiet għal kumpens u minhabba sfidi fil-ġbir ta' evidenza biex jagħtu prova tar-responsabbiltà, speċjalment fid-dawl taż-żieda fil-kumplessità teknika u xjentifika. Dan jinkludi talbiet għal danni relatati ma' teknoloġiji godda ■ . Għalhekk, ir-reviżjoni tad-Direttiva 85/374/KEE tinkoraġġixxi l-introduzzjoni u l-adozzjoni ta' tali teknoloġiji godda, inkluża l-IA, filwaqt li tiżgura li l-atturi jgawdu l-istess livell ta' protezzjoni, irrispettivament mit-teknoloġija involuta ***u li n-negozi kollha jibbenefikaw minn aktar ċertezza legali u minn kundizzjonijiet ekwi.***

- (4) Hija meħtieġa reviżjoni tad-Direttiva 85/374/KEE sabiex jiġu żgurati l-koerenza u l-konsistenza mal-leġiżlazzjoni dwar is-sikurezza tal-prodotti u s-sorveljanza tas-suq fil-livell tal-Unjoni u f'dak nazzjonali. Barra minn hekk, hemm bżonn li jiġu ċċarati ideat u kuncetti bażiċi biex jiġu żgurati l-koerenza u ċ-ċertezza legali **u kundizzjonijiet ekwi fis-suq intern** u biex tiġi riflessa l-gurisprudenza reċenti tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea.
- (5) Meta titqies in-natura estensiva tal-emendi li jkunu meħtieġa biex id-Direttiva 85/374/KEE tibqa' effettiva u biex jiġu żgurati ċ-ċarezza u ċ-ċertezza legali, jenħtieġ li dik id-Direttiva tithassar u tiġi sostitwita b'din id-Direttiva.
- (6) Sabiex jiġi żgurat li r-regim tar-responsabbiltà għall-prodotti tal-Unjoni jkun komprensiv, jenħtieġ li tapplika responsabbiltà stretta għall-prodotti difettużi għall-beni mobbli kollha, **fosthom is-software**, inkluż meta dawn jiġu integrati f'beni mobbli oħrajn jew installati f'beni immobbli.
- (7) Jenħtieġ li r-responsabbiltà għall-prodotti difettużi ma tapplikax għal dannu li jinholoq minn inċidenti nukleari, sa fejn ir-responsabbiltà għal tali dannu tkun koperta minn konvenzjonijiet internazzjonali rratifikati mill-Istati Membri.

- (8) Sabiex jinholoq suq intern ġenwin b'livell għoli u uniformi ta' protezzjoni ***tal-konsumaturi u ta' persuni fiżiċi ohra***, u sabiex tiġi riflessa l-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja, jenhtieg li l-Istati Membri, fir-rigward ta' kwistjonijiet fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, la jzommu u lanqas jintroduċu dispożizzjonijiet li jkunu aktar stretti jew anqas stretti minn daww stabbiliti f'din id-Direttiva.
- (9) Skont is-sistemi legali tal-Istati Membri, persuna offiċja jista' jkollha dritt li titlob kumpens għad-danni abbażi ta' responsabbiltà kuntrattwali jew għal raġunijiet ta' responsabbiltà mhux kuntrattwali li ma tikkonċernax ***ir-responsabbiltà tal-manifattur għad-difett*** ta' prodott ***kif stabbilit f'din id-Direttiva***. ***Dan jikkonċerna, pereżempju, responsabbiltà bbażata fuq garanzija jew fuq htija jew ir-responsabbiltà stretta tal-operaturi għad-dannu kkawżat mill-proprjetajiet ta' organiżmu li jirriżultaw mill-inġinerija ġenetika***. Tali dispożizzjonijiet, li jservu wkoll biex jintlaħaq, fost l-oħrajn, l-objettiv ta' protezzjoni effettiva tal-konsumaturi ***u ta' persuni fiżiċi ohra***, jenhtieg li jibqgħu mhux affettwati minn din id-Direttiva.

- (10) F'ċerti Stati Membri, il-persuni offiċi jistgħu jkunu intitolati li jagħmlu talbiet għal danni kkawżati minn prodotti farmaċewtiċi taħt sistema ta' responsabbiltà nazzjonali speċjali, bir-riżultat li diġà tkun miksuba protezzjoni effettiva ***tal-persuni fiżiċi*** fis-settur farmaċewtiku. Id-dritt li jsiru tali talbiet jenħtieġ li jibqa' mhux affettwat minn din id-Direttiva. ***Barra minn hekk, jenħtieġ li ma jiġux prekluzi l-emendi għal tali sistemi ta' responsabbiltà speċjali sakemm dawn ma jdgħajfux l-effettività tas-sistema ta' responsabbiltà prevista f'din id-Direttiva jew l-oġettivi tagħha.***
- (11) ***Skemi ta' kumpens barra mill-kuntest tar-reġimi ta' responsabbiltà, bhas-sistemi tas-saħħa nazzjonali, l-iskemi tas-sigurtà soċjali jew l-iskemi tal-assigurazzjoni, jaqgħu barra mill-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva u jenħtieġ għalhekk li ma jiġux prekluzi. Pereżempju, xi Stati Membri għandhom skemi fis-seħħ biex jipprovdu kumpens fir-rigward ta' prodotti farmaċewtiċi li jikkawżaw hsara mingħajr ma jkunu difettużi.***

- (12) Id-Deċiżjoni Nru 768/2008/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill³ tistabbilixxi l-prinċipji komuni u d-dispożizzjonijiet ta' referenza maħsuba biex japplikaw fil-legiżlazzjoni settorjali tal-prodotti kollha. Sabiex tiġi żgurata l-konsistenza ma' tali legiżlazzjoni, jenħtieg li ċerti dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva, b'mod partikolari d-definizzjonijiet, jiġu allinjati ma' dik id-Deċiżjoni.

³ Id-Deċiżjoni Nru 768/2008/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Lulju 2008 dwar qafas komuni għall-kummerċjalizzazzjoni ta' prodotti u li tħassar id-Deċiżjoni 93/465/KEE (ĠU L 218, 13.8.2008, p. 82).

(13) Il-prodotti fl-era digitali jistgħu jkunu tangibbli jew intangibbli. Is-software, bħalma huma s-sistemi operattivi, il-firmware, il-programmi tal-kompjuter, l-applikazzjonijiet jew is-sistemi tal-IA, qed isir dejjem aktar komuni fis-suq u għandu rwol dejjem aktar importanti għas-sikurezza tal-prodotti. Is-software jista' jiġi introdott fis-suq bħala prodott awtonomu u jista' sussegwentement jiġi integrat fi prodotti oħrajn bħala komponent, u jkun kapaċi jikkawża dannu permezz tal-eżekuzzjoni tiegħu. Fl-interess taċ-ċertezza legali, jenħtieġ li jiġi ċċarat f'din id-Direttiva li s-software huwa prodott għall-iskopijiet tal-applikazzjoni ta' responsabbiltà stretta, irrispettivament mill-mod tal-provvista jew l-użu tiegħu u, għalhekk, irrispettivament minn jekk is-software jiġix maħzun fuq apparat, aċċessat permezz ta' *network ta' komunikazzjoni jew ta' teknoloġiji cloud, jew fornitur permezz ta' mudell ta' software bħala servizz*. Madankollu, *l-informazzjoni ma għandhiex titqies* bħala prodott, *u għalhekk jenħtieġ li r-regoli dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti ma japplikawx għall-kontenut ta' fajls digitali, bħal fajls tal-midja jew kotba elettronici jew il-kodiċi sors tas-software*. L-iżviluppatur jew il-produttur tas-software, inklużi l-fornituri tas-sistemi tal-IA skont it-tifsira tar-Regolament (UE) 2024/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁴, jenħtieġ li jiġi ttrattat bħala manifattur.

⁴ Ir-Regolament (UE) 2024/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... li jistabbilixxi regoli armonizzati dwar l-intelliġenza artifiċjali (l-Att dwar l-Intelliġenza Artifiċjali) u li jemenda ċerti atti leġiżlattivi tal-Unjoni [2021/0106(COD)] (ĠU L, ..., ELI: ...).

* ĠU: Jekk jogħġbok dahhal fit-test in-numru tar-Regolament li jinsab fid-dokument 2021/0106(COD)) u dahhal in-numru, id-data, it-titolu korrett, ir-referenza tal-ĠU u r-referenza ELI ta' dak ir-Regoloament fin-nota f'qiegħ il-paġna.

- (14) *Software liberu u b'sors miftuh, fejn il-kodiċi tas-sors jiġi kondiviż fil-miftuh u l-utenti jistghu b'mod liberu jaċċessaw, jużaw, jimmodifikaw u jiddistribwixxu mill-ġdid is-software jew verżjonijiet modifikati tiegħu, jista' jikkontribwixxi għar-riċerka u l-innovazzjoni fis-suq. Tali software jiddependi minn liċenzji pubbliċi li jiggarrantixxu l-libertà li s-software jiġi mħaddem, ikkupjat, imqassam, studjat, mibdul u mtejjeb. Sabiex ma tfixkilx l-innovazzjoni jew ir-riċerka, jenhtieg li din id-Direttiva ma tapplikax għal software liberu u b'sors miftuh żviluppat jew fornut barra mill-kors ta' attività kummerċjali, **peress li, mid-definizzjoni tagħhom, il-prodotti żviluppati jew fornuti b'tali mod ma jiġux introdotti fis-suq. Li tali software jiġi żviluppat jew li jsir kontribut għal tali software jenhtieg li ma jinftehmux bhala li tali software ikun tqieghed fis-suq. Il-forniment ta' tali software f'repożitorji miftuha jenhtieg li ma jitqiesx bhala li tali software ikun tqieghed fis-suq, sakemm dan ma jsehħx matul attività kummerċjali. Fil-prinċipju, il-provvista ta' software liberu u b'sors miftuh minn organizzazzjonijiet minghajr skop ta' qligħ jenhtieg li ma titqiesx bhala li tkun qed issehħ f'kuntest relatat man-negozju, sakemm tali provvista ma ssehħx matul attività kummerċjali.** Madankollu, meta s-software jiġi fornut bi skambju għal prezz jew meta tintuża data personali għajr esklużivament għat-titjib tas-sigurtà, tal-kompatibbiltà jew tal-interoperabbiltà tas-software, u għalhekk jiġi fornut matul attività kummerċjali, jenhtieg li tapplika din id-Direttiva.*

- (15) *Meta software liberu u b'sors miftuh fornut barra mill-kors ta' attivita' kummerċjali jiġi sussegwentement integrat minn manifattur bhala komponent fi prodott matul attivita' kummerċjali u b'hekk jiġi introdott fis-suq, jenhtieg li jkun possibbli li dak il-manifattur jinżamm responsabbli ghad-dannu kkawżat mid-difett ta' tali software iżda mhux il-manifattur tas-software minhabba li ma jkunx issodisfa l-kundizzjonijiet tal-introduzzjoni ta' prodott jew ta' komponent fis-suq.*
- (16) *Filwaqt li l-fajls diġitali bhala tali ma humiex prodotti fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, il-fajls tal-manifattura diġitali, li jkun fihom l-informazzjoni funzjonali mehtiega ghall-produzzjoni ta' oġġett tangibbli billi jippermettu l-kontroll awtomatizzat ta' makkinarju jew għodod, bħal trapani, tornijiet, imtiehen u stampaturi 3D, jenhtieg li jitqiesu bhala prodotti, sabiex tiġi zgurata l-protezzjoni tal-persuni fiżiċi f'kazijiet fejn tali fajls ikunu difettużi. **Pereżempju, fajl ta' disinjar permezz tal-kompjuter difettuż li jintuża biex jinħoloq oġġett stampat 3D li jikkawża hsara jenhtieg li jwassal għal responsabbiltà skont din id-Direttiva, meta tali fajl jiġi żviluppat jew fornut matul attivita' kummerċjali.** Sabiex jiġi evitat id-dubju, jenhtieg li jiġi cċarat ukoll li *l-materja prima, bhall-gass u l-ilma, u l-elettriku huma prodotti.**

- (17) Qed isir dejjem aktar komuni li s-servizzi diġitali jiġu integrati fi prodott jew interkonnessi miegħu b'tali mod li n-nuqqas tas-servizz jimpedixxi lill-prodott milli jwettaq waħda mill-funzjonijiet tiegħu. ■ Filwaqt li jenħtieġ li din id-Direttiva ma tapplikax għas-servizzi bħala tali, huwa meħtieġ li r-responsabbiltà stretta tiġi estiża għal servizzi diġitali integrati jew interkonnessi (“servizzi relatati”), minhabba li dawn jiddeterminaw is-sikurezza tal-prodott daqskemm jiddeterminawha l-komponenti fiżiċi jew diġitali. Jenħtieġ li daww is-servizzi relatati jitqiesu bħala komponenti tal-prodott li fih jiġu integrati jew li miegħu jiġu interkonnessi, meta jkunu fil-kontroll tal-manifattur ta' dak il-prodott. *Eżempji ta' servizzi relatati jinkludu l-provvista kontinwa ta' data dwar it-traffiku f'sistema ta' navigazzjoni, servizz ta' monitoraġġ tas-saħħa li jserrah fuq sensuri ta' prodott fiżiku biex jintraċċa l-attività fiżika jew l-indikaturi tas-saħħa tal-utent, servizz ta' kontroll tat-temperatura li jimmonitorja u jirregola t-temperatura ta' friġġ intelligenti, jew servizz ta' assistent bil-vuċi li jippermetti li prodott wiehed jew aktar jiġu kkontrollati bl-użu ta' ordnijiet bil-vuċi. Is-servizzi tal-aċċess għall-internet jenħtieġ li ma jiġux ittrattati bħala servizzi relatati, peress li ma jistgħux jitqiesu bħala parti minn prodott fil-kontroll ta' manifattur u ma jkunx raġonevoli li l-manifatturi jkunu responsabbli għad-dannu kkawżat minn nuqqasijiet fis-servizzi tal-aċċess għall-internet. Madankollu, prodott li jserrah fuq servizzi tal-aċċess għall-internet u li jonqos milli jzomm is-sikurezza f'każ ta' telf ta' konnettività jista' jinstab li huwa difettuż skont din id-Direttiva.*

- (18) *Is-servizzi relatati u komponenti ohra, inklużi aġġornamenti u ammeljoramenti tas-software, jenhtieg li jitqiesu bhala li jkunu fil-kontroll tal-manifattur meta jigu integrati fi prodott jew interkonnessi ma' prodott, jew fornuti, mill-manifattur jew meta l-manifattur jaghti l-awtorizzazzjoni jew il-kunsens tieghu għall-integrazzjoni, l-interkonnessjoni jew il-provvista taghhom minn parti terza, pereżempju meta l-manifattur ta' apparat domestiku intelligenti jaghti l-kunsens tieghu għall-forniment minn parti terza ta' aġġornamenti tas-software għall-apparat tal-manifattur jew meta manifattur jippreżenta servizz jew komponent relatat bhala parti mill-prodott anki jekk ikun fornut minn parti terza. Manifattur jenhtieg li ma jitqiesx li jkun ta l-kunsens tieghu għall-integrazzjoni jew l-interkonnessjoni semplicement billi jipprovdi għall-possibbiltà teknika ta' integrazzjoni jew ta' interkonnessjoni jew billi jirrakkomanda ċerti marki jew billi ma jipprojbix servizzi jew komponenti potenzjali relatati.*
- (19) *Ladarba prodott ikun ġie introdott fis-suq, jenhtieg li jitqies li jibqa' fil-kontroll tal-manifattur meta l-manifattur iżomm il-kapaċità li jforni l-aġġornamenti jew l-ammeljoramenti tas-software huwa stess jew permezz ta' parti terza.*

- (20) B'rikonoxximent tar-rilevanza u l-valur dejjem akbar tal-assi intangibbli, **il-qerda** jew il-korruzzjoni tad-data, **bhall-fajls diġitali mhassrin** minn hard drive, jenħtieġ li jiġu kkompensati wkoll, inkluża l-ispiza tal-irkupru jew tar-restawr ta' dik id-data. Il-protezzjoni **tal-persuni fiżiċi** teħtieġ li jkun disponibbli kumpens għal telf materjali li jirriżulta mhux biss minn mewt jew dannu personali, bħal spejjeż tal-funeral jew mediċi jew introjtu mitluf, u minn dannu lill-proprietà, iżda wkoll **għall-qerda** jew il-korruzzjoni tad-data. **Il-qerda jew il-korruzzjoni tad-data ma jirriżultawx awtomatikament f'telf materjali, jekk il-vittma tkun kapaċi tirkupra d-data minghajr spejjeż, bhal meta jkun jeżisti back-up tad-data jew id-data tkun tista' titniżżel mill-ġdid, jew operatur ekonomiku jirrestawra jew jerga' johloq data temporanjament mhux disponibbli, pereżempju f'ambjent virtwali. Il-qerda jew il-korruzzjoni tad-data huma distinti mill-iżvelar tad-data jew mill-ksur tar-regoli dwar il-protezzjoni tad-data u, għaldaqstant, il-kumpens għall-ksur tar-Regolamenti (UE) 2016/679⁵ jew (UE) 2018/1725⁶ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill jew tad-Direttivi 2002/58/KE⁷ jew (UE) 2016/680⁸ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill mhuwiex affettwat minn din id-Direttiva.**

⁵ Ir-Regolament (UE) 2016/679 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li jhassar id-Direttiva 95/46/KE (Regolament Generali dwar il-Protezzjoni tad-Data) (ĠU L 119, 4.5.2016, p. 1).

⁶ Ir-Regolament (UE) 2018/1725 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2018 dwar il-protezzjoni ta' persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali mill-istituzzjonijiet, korpi, ufficċji u aġenziji tal-Unjoni u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 45/2001 u d-Deċiżjoni Nru 1247/2002/KE (ĠU L 295, 21.11.2018, p. 39).

⁷ Id-Direttiva 2002/58/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Lulju 2002 dwar l-ipproċessar tad-data personali u l-protezzjoni tal-privatezza fis-settur tal-komunikazzjoni elettronika (Direttiva dwar il-privatezza u l-komunikazzjonijiet elettronici) (ĠU L 201, 31.7.2002, p. 37).

⁸ Id-Direttiva (UE) 2016/680 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-27 ta' April 2016 dwar il-protezzjoni ta' persuni fiżiċi fir-rigward tal-ipproċessar ta' data personali mill-awtoritajiet kompetenti għall-finijiet tal-prevenzjoni, l-investigazzjoni, is-sejbien jew il-prosekuzzjoni ta' reati kriminali jew l-eżekuzzjoni ta' pjeni kriminali, u dwar il-moviment liberu ta' tali data, u li thassar id-Deċiżjoni Qafas tal-Kunsill 2008/977/GAI (GU L 119, 4.5.2016, p. 89).

- (21) Fl-interess taċ-ċertezza legali, jenhtieg li din id-Direttiva tiċċara li d-dannu personali jinkludi dannu medikament rikonoxxut u *medikament iċċertifikat* lis-saħha psikoloġika *li jaffettwa l-istat ġenerali tas-saħha tal-vittma u li jista' jirrikjedi terapija jew trattament mediku, filwaqt li tqis, fost l-oħrajn, il-Klassifikazzjoni Internazzjonali tal-Mard mill-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħha.*
- (22) *F'konformità mal-objettiv ta' din id-Direttiva li tagħmel kumpens disponibbli biss għall-persuni fiżiċi, jenhtieg li d-dannu lil proprjetà użata esklużivament għal skopijiet professjonali ma jiġix ikkumpensat skont din id-Direttiva. Sabiex jiġi indirizzat riskju potenzjali ta' litigazzjoni f'ghadd eċċessiv ta' każijiet, il-qerda jew il-korruzzjoni ta' data li tintuża għal skopijiet professjonali, anke jekk ma tintużax għalhekk esklużivament, jenhtieg li ma jiġux ikkumpensati skont din id-Direttiva.*

- (23) Filwaqt li jenhtieg li l-Istati Membri jipprevedu kumpens shih u xieraq ghat-telf materjali kollu li jirrizulta minn mewt jew minn dannu personali, jew minn dannu lill-proprjeta jew mill-qerda taghha, inkluzi ***l-qerda*** jew il-korruzzjoni tad-data, jenhtieg li r-regoli dwar il-kalkolu tal-kumpens jigu stabbiliti mill-Istati Membri. Barra minn hekk, ***il-kumpens ghal telf mhux materjali li jirrizulta minn dannu kopert minn din id-Direttiva, bhall-ugigh u t-tbatija***, jenhtieg li ***jigi pprovdut sa fejn tali telf jista' jigi kkumpensat skont il-ligi nazzjonali***.
- (24) ***Tipi ta' dannu ghajr dawk previsti f'din id-Direttiva, bhal telf purament ekonomiku, ksur tal-privatezza jew diskriminazzjoni, jenhtieg li wahidhom ma jiskattawx ir-responsabbiltà skont din id-Direttiva. Madankollu, jenhtieg li din id-Direttiva ma taffettwax id-dritt ghal kumpens ghal kwalunkwe dannu, inkluż dannu mhux materjali, skont regimi ohra ta' responsabbiltà.***
- (25) Sabiex jigu protetti ***l-persuni fizici***, id-dannu lil kwalunkwe proprjeta li tappartjeni ghal persuna fizika jenhtieg li jigi kkumpensat. Billi l-proprjeta qed tintuza dejjem aktar ghal skopijiet kemm privati kif ukoll professjonali, huwa xieraq li jigi previst il-kumpens ghad-dannu lil tali proprjeta b'uzu mhallat. Fid-dawl tal-objettiv ta' din id-Direttiva li tipprotegi ***lill-persuni fizici***, jenhtieg li l-proprjeta uzata eskluzivament ghal skopijiet professjonali tigi eskluza mill-kamp ta' applikazzjoni taghha.

- (26) Jenhtieg li din id-Direttiva tapplika ghal prodotti introdotti fis-suq jew, fejn rilevanti, imqieghda fis-servizz matul attivita kummerċjali, kemm jekk bi hlas kif ukoll jekk minghajr hlas, pereżempju l-prodotti furnuti fil-kuntest ta' kampanja ta' sponsorizzar jew prodotti manifatturati għall-forniment ta' servizz iffinanzjat minn fondi pubbliċi, billi dak il-mod ta' provvista xorta għandu karattru ekonomiku jew kummerċjali. ***Il-kunċett ta' "tqeghid fis-servizz" huwa rilevanti ghal prodotti li ma jigux introdotti fis-suq qabel l-ewwel uzu tagħhom, kif jista' jkun il-każ fis-setturi tal-liftijiet, tal-makkinarju jew tal-apparat mediku.***
- (27) ***Sa fejn il-ligi nazzjonali tipprevedi, id-dritt ghal kumpens għall-persuni offiżi jenhtieg li japplika kemm għall-vittmi diretti, li jgarrbu dannu kkawżat direttament minn prodott difettuż, kif ukoll għall-vittmi indiretti, li jgarrbu dannu bhala riżultat tad-dannu tal-vittma diretta.***

(28) *Filwaqt li titqies iż-żieda fil-kumplessità tal-prodotti, tal-mudelli kummerċjali u tal-ktajjen tal-provvista, u meta jitqies li l-ghan ta' din id-Direttiva huwa li tiżgura li l-konsumaturi u persuni fiżiċi ohra jkunu jistghu jeżerċitaw faċilment id-dritt tagħhom li jiksbu kumpens f'każ ta' dannu kkawżat minn prodotti difettużi, huwa importanti li l-Istati Membri jiżguraw li l-awtoritajiet jew il-korpi kompetenti għall-protezzjoni tal-konsumaturi jipprovdu l-informazzjoni rilevanti kollha lill-konsumaturi affettwati biex dawn ikunu jistghu jeżerċitaw b'mod effettiv id-dritt tagħhom għal kumpens, f'konformità ma' din id-Direttiva. Meta jagħmlu dan, huwa xieraq li l-Istati Membri jqisu l-obbligi eżistenti għall-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġi dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi, b'mod partikolari l-obbligi skont ir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁹. Huwa importanti li l-awtoritajiet jew il-korpi nazzjonali għall-protezzjoni tal-konsumaturi jaqsmu b'mod regolari kwalunkwe informazzjoni rilevanti li jsiru jafu biha u jikkooperaw mill-qrib mal-awtoritajiet tas-sorveljanza tas-suq. L-Istati Membri jistghu wkoll jinkoraġġixxu lill-awtoritajiet jew lill-korpi kompetenti għall-protezzjoni tal-konsumaturi jipprovdu informazzjoni lill-konsumaturi biex dawn ikunu jistghu b'mod effettiv jeżerċitaw id-dritt tagħhom għal kumpens f'konformità ma' din id-Direttiva.*

⁹ Ir-Regolament (UE) 2017/2394 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Diċembru 2017 dwar il-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet nazzjonali responsabbli għall-infurzar tal-liġijiet tal-protezzjoni tal-konsumaturi u li jhassar ir-Regolament (KE) Nru 2006/2004 (GU L 345, 27.12.2017, p. 1).

- (29) Jenhtieg li din id-Direttiva ma taffettwax il-mezzi varji kif jinkiseb rimedju fil-livell nazzjonali, kemm jekk permezz ta' proċedimenti tal-qorti, soluzzjonijiet barra l-qorti, soluzzjoni alternattiva għat-tilwim jew azzjonijiet rappreżentattivi skont id-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁰ jew skont skemi nazzjonali ta' rimedju kollettiv.

¹⁰ Id-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-25 ta' Novembru 2020 dwar azzjonijiet rappreżentattivi għall-protezzjoni tal-interessi kollettivi tal-konsumaturi, u li tħassar id-Direttiva 2009/22/KE (ĠU L 409, 4.12.2020, p. 1).

- (30) Sabiex jiġu protetti s-saħħa u l-proprjetà ***tal-persuni fiżiċi***, jenħtieġ li d-difett ta' prodott jiġi ddeterminat b'referenza mhux għall-adegwatezza tiegħu għall-użu, iżda għan-nuqqas tas-sikurezza li ***persuna hija intitolata li tistenna jew li tkun meħtieġa skont id-dritt tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali***. Jenħtieġ li l-valutazzjoni ta' difett tinvolvi analiżi oġġettiva ***tas-sikurezza li l-pubbliku ġenerali huwa intitolat li jistenna*** u ma tirreferix għas-sikurezza li kwalunkwe persuna partikolari hija intitolata li tistenna. Jenħtieġ li s-sikurezza li l-pubbliku ġenerali huwa intitolat li jistenna tiġi vvalutata billi jitqiesu, fost l-oħrajn, l-iskop maħsub, ***l-użu raġonevolment prevedibbli, il-preżentazzjoni***, il-karatteristiċi oġġettivi u l-proprjetajiet tal-prodott inkwistjoni, ***inkluż it-tal-hajja mistenni tiegħu***, kif ukoll ir-rekwiziti speċifiċi tal-grupp ta' utenti li għalihom huwa maħsub il-prodott. Xi prodotti, bħal apparat mediku ta' sostenn għall-ħajja, jinvolve riskju partikolarment għoli ta' dannu lin-nies u, għalhekk, iwasslu għal aspettattivi partikolarment għoljin ta' sikurezza. Sabiex jitqiesu tali aspettattivi, jenħtieġ li jkun possibbli li qorti ssib prodott difettuż mingħajr ma tistabbilixxi d-difett proprju tiegħu, meta jkun jappartjeni għall-istess serje ta' produzzjoni bħal prodott li diġà ngħatat prova li huwa difettuż.

(31) *Il-valutazzjoni tad-difett jenhtieg li tqis il-prezentazzjoni tal-prodott. Madankollu, twissijiet jew informazzjoni ohra pprovduti ma' prodott ma jistghux jitqiesu bhala sufficjenti biex prodott li altrimenti huwa difettuz isir sikur, peress li d-difett jenhtieg li jigi ddeterminat b'referenza ghas-sikurezza li l-pubbliku ingenerali huwa intitolat li jistenna. Ghalhekk, ir-responsabbiltà skont din id-Direttiva ma tistax tigi evitata semplicement billi jigu elenkati l-effetti sekondarji koncepibbli kollha ta' prodott. Meta jigi ddeterminat id-difett ta' prodott, l-użu ragonevolment prevedibbli jinkludi wkoll użu hazin però ragonevoli fic-cirkostanzi, bhall-imgiba prevedibbli ta' utent ta' makkinarju li tirrizulta minn nuqqas ta' koncentrazzjoni jew l-imgiba prevedibbli ta' certi gruppi ta' utenti bhat-tfal.*

- (32) Sabiex tiġi riflessa l-prevalenza dejjem akbar ta' prodotti interkonnessi, jenhtieg li l-valutazzjoni tas-sikurezza ta' prodott tqis ukoll l-effetti **ragonevolment prevedibbli** ta' prodotti oħrajn fuq il-prodott inkwistjoni, **pereżempju f'sistema ta' dar intelligenti**. Jenhtieg li jitqies ukoll l-effett li jkollha fuq is-sikurezza ta' prodott il-kapaċità tiegħu li jitgħallem **jew jikseb karatteristiċi ġodda** wara **li jiġi introdott fis-suq jew li jitqiegħed fis-servizz**, sabiex tiġi riflessa l-aspettattiva legittima li s-software ta' prodott u l-algoritmi sottostanti jkunu ddisinjati b'tali mod li jipprevjenu mgħiba perikoluża tal-prodott. **Konsegwentement, manifattur li jiddisinja prodott bil-kapaċità li jiżviluppa mgħiba mhux mistennija jenhtieg li jibqa' responsabbli għal imgħiba li tikkawża hsara**. Sabiex jiġi rifless il-fatt li fl-era diġitali hafna prodotti jibqgħu fil-kontroll tal-manifattur wara li jiġu introdotti fis-suq, il-mument li fih prodott ma jibqax fil-kontroll tal-manifattur jenhtieg li jitqies ukoll fil-valutazzjoni tas-sikurezza ta' prodott. Prodott jista' jinstab ukoll li huwa difettuż minħabba l-vulnerabbiltà taċ-ċibersigurtà tiegħu, **pereżempju meta l-prodott ma jissodisfax ir-rekwiżiti taċ-ċibersigurtà rilevanti għas-sikurezza**.
- (33) **Sabiex tiġi riflessa n-natura tal-prodotti li l-iskop proprju tagħhom huwa li jimpedixxu d-dannu, pereżempju mekkaniżmu ta' twissija bħal allarm tad-duhhan, il-valutazzjoni tad-difett ta' tali prodott jenhtieg li tqis in-nuqqas tiegħu li jilhaq dak l-iskop**.

- (34) Sabiex tiġi riflessa r-rilevanza tal-leġiżlazzjoni dwar is-sikurezza tal-prodotti u s-sorveljanza tas-suq għad-determinazzjoni tal-livell ta' sikurezza li ***persuna hija intitolata li tistenna***, jenħtieġ li jiġi cċarat li r-rekwiżiti tas-sikurezza ***tal-prodotti rilevanti***, inklużi r-rekwiżiti taċ-ċibersigurtà rilevanti għas-sikurezza, u l-interventi mill-awtoritajiet ***kompetenti***, bhall-ħruġ ta' sejhiet lura tal-prodotti, jew mill-operaturi ekonomiċi nfushom, jenħtieġ li jitqiesu fil-valutazzjoni ta' difett. Madankollu, jenħtieġ li, minnhom infushom, tali interventi ma joħolqux preżunzjoni ta' difett.
- (35) Fl-interessi tal-għażla tal-konsumaturi u sabiex ***jiġu*** mhegġa l-innovazzjoni, ***ir-riċerka u l-aċċess faċli għal teknoloġiji godda***, l-eżistenza, jew l-introduzzjoni sussegwenti fis-suq, ta' prodott aħjar fiha nnifisha jenħtieġ li ma twassalx għall-konkluzjoni li prodott huwa difettuż. B' mod simili, il-provvista ta' aġġornamenti jew ammeljoramenti fi prodott fiha nnifisha jenħtieġ li ma twassalx għall-konkluzjoni li verżjoni preċedenti tal-prodott hija difettuża.

- (36) Il-protezzjoni ***tal-persuni fiżiċi*** tirrikjedi li kwalunkwe manifattur involut fil-proċess tal-produzzjoni jkun jista' jinżamm responsabbli, sa fejn prodott jew komponent fornut minn dak il-manifattur ikun difettuż. ***Dan jinkludi kwalunkwe persuna li tippreżenta ruħha bħala l-manifattur billi tqiegħed, jew tawtorizza li parti terza tqiegħed, isimha, il-marka kummerċjali tagħha jew karatteristika distintiva oħra tagħha fuq prodott, peress li b'hekk dik il-persuna tagħti l-impressjoni li hija involuta fil-proċess tal-produzzjoni jew li tassumi r-responsabbiltà għalih.*** Meta manifattur jintegra komponent difettuż minn manifattur ieħor fi prodott, jenħtieg li persuna offiża tkun tista' tfittex kumpens għall-istess dannu minghand il-manifattur tal-prodott jew minghand il-manifattur tal-komponent, jew mit-tnejn li huma. ***Meta komponent jiġi integrat fi prodott barra mill-kontroll tal-manifattur ta' dak il-prodott, jenħtieg li persuna offiża tkun tista' tfittex kumpens minghand il-manifattur tal-komponent meta l-komponent innifsu jkun prodott skont din id-Direttiva.***

(37) Sabiex jiġi żgurat li l-persuni offiċi jkollhom talba infurzabbli għal kumpens meta manifattur ikun stabbilit barra mill-Unjoni, jenħtieġ li jkun possibbli li l-importatur tal-prodott u r-rappreżentant awtorizzat tal-manifattur, **mahtur fir-rigward ta' kompiti speċifikati skont il-leġiżlazzjoni tal-Unjoni, pereżempju skont il-leġiżlazzjoni dwar is-sikurezza tal-prodotti u s-sorveljanza tas-suq**, jinżammu responsabbli. Is-sorveljanza tas-suq uriet li l-ktajjen tal-provvista kultant jinvolvu operaturi ekonomiċi li l-forma ġdida tagħhom tfisser li ma jidhlux faċilment fil-ktajjen tal-provvista tradizzjonali taħt il-qafas legali eżistenti. Dan huwa l-każ, b'mod partikolari, tal-fornituri ta' servizz ta' eżekuzzjoni, li jwettqu hafna mill-istess funzjonijiet bħall-importaturi, iżda li jista' jkun li mhux dejjem ikunu jikkorrispondu għad-definizzjoni tradizzjonali ta' importatur fid-dritt tal-Unjoni. **Il-fornituri ta' servizz ta' eżekuzzjoni għandhom rwol dejjem aktar sinifikanti** bħala operaturi ekonomiċi, **billi jippermettu u jiffacilitaw l-aċċess għas-suq tal-Unjoni għal prodotti minn pajjiżi terzi. Dik il-bidla fir-rilevanza diġà hija riflessa** fil-qafas tas-sikurezza tal-prodotti u tas-sorveljanza tas-suq, b'mod partikolari r-Regolamenti (UE) 2019/1020¹¹ u (UE) 2023/988¹² tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill. **Għalhekk**, jenħtieġ li jkun possibbli li l-fornituri ta' servizz ta' eżekuzzjoni jinżammu responsabbli iżda, minhabba n-natura sussidjarja tar-rwol tagħhom, jenħtieġ li jkunu responsabbli biss meta l-ebda importatur jew rappreżentant awtorizzat ma jkun stabbilit fl-Unjoni. Fl-interess li r-responsabbiltà tiġi indirizzata b'mod effettiv lejn il-manifatturi, l-importaturi, ir-rappreżentanti awtorizzati u l-fornituri ta' servizz ta' eżekuzzjoni, jenħtieġ li jkun possibbli li d-distributuri jinżammu responsabbli biss meta jonqsu milli jidentifikaw minnufih operatur ekonomiku rilevanti stabbilit fl-Unjoni.

¹¹ Ir-Regolament (UE) 2019/1020 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-20 ta' Ġunju 2019 dwar is-sorveljanza tas-suq u l-konformità tal-prodotti u li jemenda d-Direttiva 2004/42/KE u r-Regolamenti (KE) Nru 765/2008 u (UE) Nru 305/2011 (ĠU L 169, 25.6.2019, p. 1).

¹² Ir-Regolament (UE) 2023/988 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2023 dwar is-sikurezza ġenerali tal-prodotti, li jemenda r-Regolament (UE) Nru 1025/2012 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva (UE) 2020/1828 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, u li jhassar id-Direttiva 2001/95/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u d-Direttiva tal-Kunsill 87/357/KEE (ĠU L 135, 23.5.2023, p. 1).

- (38) Il-bejgħ online kiber b'mod konsistenti u kostanti, tant li ħoloq mudelli kummerċjali ġodda u atturi ġodda fis-suq, bħall-pjattaformi online. Ir-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹³ u r-Regolament (UE) 2023/988 jirregolaw, fost l-oħrajn, ir-responsabbiltà u l-obbligu ta' rendikont tal-pjattaformi online fir-rigward tal-kontenut illegali, inkluż fir-rigward tal-bejgħ ta' prodotti. Meta l-pjattaformi online jwettqu r-rwol ta' manifattur, importatur, **rappreżentant awtorizzat, fornitur ta' servizz ta' eżekuzzjoni** jew distributtur fir-rigward ta' prodott difettuż, jenħtiegħ li jkunu soġġetti għall-istess responsabbiltà bħal tali operaturi ekonomiċi. Meta l-pjattaformi online jkollhom semplici rwol intermedjarju fil-bejgħ ta' prodotti bejn il-kummerċjanti u l-konsumaturi, ikunu koperti minn eżenzjoni mir-responsabbiltà kondizzjonali skont **ir-Regolament (UE) 2022/2065**.

¹³ Ir-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta' Ottubru 2022 dwar Suq Uniku għas-Servizzi Diġitali u li jemenda d-Direttiva 2000/31/KE (l-Att dwar is-Servizzi Diġitali) (GU L 277, 27.10.2022, p. 1).

Madankollu, *ir-Regolament (UE) 2022/2065* jistabbilixxi li l-pjattaformi online li jippermettu lill-konsumaturi jikkonkludu kuntratti mill-bogħod mal-kummerċjanti ma humiex eżenti mir-responsabbiltà skont il-liġi dwar il-protezzjoni tal-konsumaturi meta jipprezentaw il-prodott jew inkella jippermettu t-tranzazzjoni speċifika inkwistjoni b' mod li jwassal biex konsumatur medju jemmen li l-prodott ikun qed jiġi pprovdut jew mill-pjattaforma online nnifisha jew inkella minn kummerċjant li jaġixxi taħt l-awtorità jew il-kontroll tagħha. F'konformità ma' dak il-prinċipju, meta l-pjattaformi online jipprezentaw il-prodott jew inkella jippermettu t-tranzazzjoni speċifika, jenhtieg li jkun possibbli li jinżammu responsabbli bl-istess mod bhad-distributuri skont din id-Direttiva. ***Ghalhekk, id-dispożizzjonijiet ta' din id-Direttiva relatati mad-distributuri jenhtieg li japplikaw, mutatis mutandis, ghal tali pjattaformi online.*** Dan ifisser li tali pjattaformi online jenhtieg li jkunu responsabbli biss meta jipprezentaw il-prodott jew inkella jippermettu t-tranzazzjoni speċifika b' mod li jwassal lil konsumatur medju biex jemmen li l-prodott ikun qed jiġi pprovdut jew mill-pjattaforma online nnifisha jew minn kummerċjant li jaġixxi bl-awtorità jew bil-kontroll tagħha, u biss meta l-pjattaforma online tonqos milli tidentifika minnufih operatur ekonomiku rilevanti stabbilit fl-Unjoni.

- (39) Fit-tranzizzjoni minn ekonomija lineari għal waħda ċirkolari, il-prodotti jiġu ddisinjati biex ikunu jistgħu jservu aktar fit-tul, jerggħu jintużaw, jissewew u jiġu ammeljorati. L-Unjoni qed tippromwovi wkoll forom innovattivi u sostenibbli ta' produzzjoni u konsum li jestendu l-funzjonalità tal-prodotti u tal-komponenti, bħall-manifattura mill-ġdid, ir-rinnovazzjoni u t-tiswija, kif stabbilit fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2020 intitolata "Pjan ta' Azzjoni ġdid dwar l-Ekonomija Ċirkolari – Għal Ewropa aktar nadifa u kompetittiva". ■ Meta prodott jiġi modifikat sostanzjalment ***u sussegwentement jitqiegħed fis-suq jew jitqiegħed fis-servizz***, jitqies bħala prodott ġdid. ***Meta l-modifika ssir barra mill-kontroll tal-manifattur originali***, jenħtieġ li jkun possibbli li l-persuna li tkun għamlet il-modifika sostanzjali tinzamm responsabbli bħala manifattur tal-prodott immodifikat, billi skont il-leġiżlazzjoni rilevanti tal-Unjoni dik il-persuna hija responsabbli għall-konformità tal-prodott mar-rekwiziti tas-sikurezza. Jekk modifika tkunx sostanzjali jenħtieġ li jiġi ddeterminat abbażi tal-kriterji stabbiliti fil-leġiżlazzjoni rilevanti tal-Unjoni u nazzjonali dwar is-sikurezza ***tal-prodotti, inkluż ir-Regolament (UE) 2023/988. Meta ma jiġi stabbilit l-ebda kriterju bħal dawn fir-rigward tal-prodott inkwistjoni***, il-modifiki li jbiddu l-funzjonijiet maħsuba originali tal-prodott jew jaffettwaw il-konformità tiegħu mar-rekwiziti tas-sikurezza applikabbli ***jew ibiddu l-profil tar-riskju tiegħu jenħtieġ li jitqiesu bħala modifiki sostanzjali***.

*Meta modifika sostanzjali ssir mill-manifattur originali, jew fil-kontroll tieghu, u meta tali modifika sostanzjali tagħmel il-prodott difettuz, jenhtieg li dak il-manifattur ma jkunx jista' jevita r-responsabbiltà billi jargumenta li d-difett ikun sehh wara li jkun introduca l-prodott fis-suq jew qiegħdu fis-servizz. Fl-interessi ta' tqassim ġust tar-riskju fl-ekonomija ċirkolari, operatur ekonomiku li jagħmel modifika sostanzjali, **ghajr il-manifattur originali**, jenhtieg li jkun eżentat mir-responsabbiltà jekk ikun jista' jagħti prova li d-dannu jkun relatat ma' parti mill-prodott li ma tkunx affettwata mill-modifika. L-operaturi ekonomiċi li jwettqu tiswijiet jew operazzjonijiet ohrajn li ma jinvolvux modifiki sostanzjali jenhtieg li ma jkunux soġġetti għar-responsabbiltà skont din id-Direttiva.*

- (40) *Peress li l-prodotti jistghu jiġu ddisinjati b'mod li jippermetti li jsiru modifiki permezz ta' bidliet fis-software, inklużi l-ammeljoramenti, l-istess prinċipji jenhtieg li japplikaw għall-modifiki li jsiru permezz ta' aġġornament jew ammeljorament tas-software kif applikabbli għall-modifiki li jsiru b'modi oħra. Meta modifika sostanzjali ssir permezz ta' aġġornament jew ammeljorament tas-software, jew minhabba t-tagħlim kontinwu ta' sistema tal-IA, il-prodott sostanzjalment modifikat jenhtieg li jitqies li jkun tqieghed fis-suq jew tqieghed fis-servizz fiż-żmien meta dik il-modifika ssir realment.*
- (41) *Meta l-vittmi ma jirnexx ilhomx jiksbu kumpens minhabba li l-ebda operatur ekonomiku ma jinżamm responsabbli skont din id-Direttiva jew minhabba li l-operaturi ekonomiċi responsabbli jkunu insolventi jew ma jkunux jeżistu aktar, l-Istati Membri jistghu jużaw skemi ta' kumpens settorjali nazzjonali eżistenti jew jistabbilixxu oħrajn godda skont il-liġi nazzjonali biex jikkumpensaw b'mod xieraq lill-persuni offiżi li garrbu dannu kkawżat minn prodotti difettużi. Huwa f'idejn l-Istati Membri li jiddeċiedu jekk tali skemi ta' kumpens ikunux iffinanzjati kompletament jew parzjalment minn dhul pubbliku jew privat.*

(42) Peress li l-operaturi ekonomiċi huma sottoposti għar-responsabbiltà irrispettivament mill-htija, u bil-ħsieb li jinkiseb tqassim ġust tar-riskju, jenħtieġ li l-persuna offiċja li titlob kumpens għal dannu kkawżat minn prodott difettuż iġġorr l-oneru li tagħti prova tad-dannu, tad-difett ta' prodott u tar-rabta kawżali bejn it-tnejn, ***f'konformità mal-istandard ta' evidenza applikabbli skont il-liġi nazzjonali***. Madankollu, il-persuni offiċji spiss ikunu fi żvantagġ sinifikanti meta mqabbla mal-manifatturi f'termini ta' aċċess għal informazzjoni dwar kif prodott ikun gie mmanifatturat u dwar kif jopera u f'termini ta' fehim ta' tali informazzjoni. Din l-assimetrija ta' informazzjoni tista' ddgħajjef it-tqassim ġust tar-riskju, b'mod partikolari f'każijiet li jinvolvu kumplessità teknika jew xjentifika. Għalhekk, huwa meħtieġ li jiġi ffaċilitat l-aċċess tal-atturi għall-evidenza li trid tintuża fi proċedimenti legali. ***Tali evidenza tinkludi dokumenti li jridu jinholqu ex novo mill-konvenut billi tiġi kkompilata jew ikklassifikata l-evidenza disponibbli. Fil-valutazzjoni tat-talba għad-divulgazzjoni tal-evidenza, jenħtieġ li l-qrati nazzjonali jiżguraw li tali aċċess ikun limitat għal dak li huwa meħtieġ u proporzjonat, fost l-oħrajn biex jiġi evitat tiftix mhux speċifiku għal informazzjoni li ma tkunx rilevanti għall-proċedimenti, u biex jiġu protetti l-informazzjoni kunfidenzjali, bhall-informazzjoni li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni tas-sigriet professjonali u s-sigriet kummerċjali f'konformità mad-dritt tal-Unjoni u l-liġi nazzjonali, b'mod partikolari d-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill.¹⁴ Filwaqt li titqies il-kumplessità ta' ċerti tipi ta' evidenza, pereżempju evidenza relatata ma' prodotti diġitali, jenħtieġ li jkun possibbli li l-qrati nazzjonali jirrikjedu li tali evidenza tiġi ppreżentata b'mod faċilment aċċessibbli u li jinftiehem faċilment, soġġett għal ċerti kundizzjonijiet.***

¹⁴ Id-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2016 dwar il-protezzjoni ta' konossenza u ta' informazzjoni kummerċjali kunfidenzjali (sigriet kummerċjali) kontra l-ksib, l-użu u l-iżvelar illegali tagħhom (GU L 157, 15.6.2016, p. 1).

- (43) *Din id-Direttiva tarmonizza r-regoli dwar id-divulgazzjoni tal-evidenza biss sa fejn tali kwistjonijiet ikunu rregolati minnha. Kwistjonijiet mhux irregolati minn din id-Direttiva jinkludu regoli dwar id-divulgazzjoni tal-evidenza fir-rigward ta': proceduri ta' qabel il-proċess; kemm trid tkun speċifika talba għall-evidenza; partijiet terzi; każijiet ta' azzjonijiet dikjaratorji, u sanzjonijiet għan-nonkonformità mal-obbligu li tiġi divulgata l-evidenza.*
- (44) *Fid-dawl tal-fatt li l-konvenuti jista' jkollhom bżonn aċċess għal evidenza li tkun tinsab għad-dispożizzjoni tal-attur sabiex jikkumbattu talba għal kumpens skont din id-Direttiva, jenhtieg li l-konvenuti jkollhom ukoll il-possibbiltà li jkollhom aċċess għall-evidenza. B'mod simili għal talba ta' divulgazzjoni magħmula mill-attur, meta jivvalutaw it-talba tal-konvenut għad-divulgazzjoni tal-evidenza, il-grati nazzjonali jenhtieg li jiżguraw li tali aċċess ikun limitat għal dak li huwa meħtieġ u proporzjonat, fost l-oħrajn biex jiġi evitat tiftix mhux speċifiku għal informazzjoni li ma tkunx rilevanti għall-proċedimenti, u biex tiġi protetta l-informazzjoni kunfidenzjali.*

(45) Fir-rigward tas-sigrieti kummerċjali kif definiti fid-Direttiva (UE) 2016/943, jenħtieg li l-qrati nazzjonali jingħataw is-setgħa li jieħdu miżuri speċifiċi biex jiżguraw il-kunfidenzjalità tas-sigrieti kummerċjali matul u wara l-proċedimenti, filwaqt li jiksibu bilanċ ġust u proporzjonat bejn l-interessi tad-detentur ta' sigriet kummerċjali għas-segretezza u l-interessi tal-persuna offiża. Jenħtieg li tali miżuri jinkludu tal-anqas miżuri maħsuba biex jirrestringu l-aċċess għal dokumenti li jkun fihom sigrieti kummerċjali jew allegati sigrieti kummerċjali u biex jirrestringu l-aċċess għal seduti ta' smiġh għal għadd limitat ta' persuni, jew biex jippermettu l-aċċess biss għal dokumenti redatti jew traskrizzjonijiet ta' seduti ta' smiġh. Meta jiddeciedu dwar tali miżuri, il-qrati nazzjonali jkun xieraq li jqisu l-ħtieġa li jiżguraw id-dritt għal rimedju effettiv u għal proċess ġust, l-interessi legittimi tal-partijiet u, fejn xieraq, ta' partijiet terzi, u l-ħsara potenzjali għal kwalunkwe waħda mill-partijiet għal tilwima, u, fejn xieraq, għal partijiet terzi, li tirrizulta mill-approvazzjoni jew miċ-ċaħda ta' tali miżuri.

(46) Huwa meħtieġ li jittaffa l-oneru tal-prova tal-attur, diment li jiġu ssodisfati ċerti kundizzjonijiet. Il-preżunzjonijiet konfutabbli ta' fatt huma mekkanizmu komuni maħsub biex itaffi d-diffikultajiet evidenzjali ta' attur u biex jippermetti li qorti tkun tista' tibbaża l-eżistenza ta' difett jew ta' rabta kawżali fuq il-preżenza ta' fatt ieħor li tkun ingħatat prova tiegħu filwaqt li tippreserva d-drittijiet tal-konvenut. Sabiex jipprovdu inċentiv għall-konformità mal-obbligu li tiġi divulgata l-informazzjoni, il-qorti nazzjonali jenħtieġ li jippreżumu d-difett ta' prodott meta konvenut jonqos milli jikkonforma ma' tali obbligu. Ġew adottati hafna rekwiżiti **■** obbligatorji tas-sikurezza sabiex il-konsumaturi u ***persuni fiżiċi oħra*** jiġu protetti mir-riskju ta' ħsara, ***inkluż skont ir-Regolament (UE) 2023/988***. Sabiex tissaħħaħ ir-relazzjoni mill-qrib bejn ir-regoli dwar is-sikurezza tal-prodotti u r-regoli dwar ir-responsabbiltà, jenħtieġ li n-nonkonformità ma' tali rekwiżiti tirriżulta wkoll fi preżunzjoni ta' difett. Dan jinkludi każijiet li fihom prodott ma jkunx mghammar bil-mezzi biex tiġi rreġistrata l-informazzjoni dwar it-tħaddim tal-prodott kif meħtieġ skont id-dritt tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali. Jenħtieġ li l-istess japplika fil-każ ta' ħsara ovsja, bħal flixxkun tal-ħġieġ li jisplodi matul l-użu ***raġonevolment prevedibbli***, peress li huwa oneruż bla bżonn li attur jintalab jagħti prova ta' difett meta ċ-ċirkostanzi jkun tali li l-eżistenza tiegħu ma tkunx ikkontestata. ***L-użu raġonevolment prevedibbli jkopri l-użu li għalih ikun maħsub prodott f'konformità mal-informazzjoni pprovduta mill-manifattur jew mill-operatur ekonomiku li jintroduċih fis-suq, l-użu ordinarju kif determinat mid-disinn u mill-kostruzzjoni tal-prodott, u l-użu li jista' jiġi previst b'mod raġonevoli meta tali użu jista' jirriżulta minn imġiba umana legali u faċilment prevedibbli.***

(47) *Meta jkun ġie stabbilit li prodott huwa difettuż u t-tip ta' dannu li jkun seħħ ikun, primarjament abbażi ta' każijiet simili, tipikament ikkawżat mid-difett inkwistjoni, jenhtieg li l-attur ma jkunx meħtieġ jagħti prova tar-rabta kawżali u jenhtieg li tiġi preżunta l-eżistenza tagħha.*

- (48) Jenħtieg li l-qrati nazzjonali jippreżumu d-difett ta' prodott jew ir-rabta kawżali bejn id-dannu u d-difett, jew it-tnejn li huma, meta, minkejja d-divulgazzjoni tal-informazzjoni mill-konvenut, ikun eċċessivament diffiċli għall-attur, ***b'mod partikolari minħabba l-kumplessità*** teknika jew xjentifika tal-każ, li jagħti prova tad-difett jew tar-rabta kawżali, jew tat-tnejn li huma. ***Jenħtieg li jagħmlu dan filwaqt li jqisu è-ċirkostanzi kollha tal-każ.*** F'tali każijiet, l-impożizzjoni ***tal-istandard ta' evidenza abitwali kif meħtieg skont il-liġi nazzjonali, li hafna drabi jitlob grad għoli ta' probabbiltà,*** iddghajjef l-effettività tad-dritt għal kumpens.
- Għalhekk, minħabba li l-manifatturi għandhom għarfien espert u huma infurmati aħjar mill-persuna offiża, ***u sabiex jinżamm tqassim ġust tar-riskju filwaqt li tiġi evitata l-inverżjoni tal-oneru tal-prova,*** jenħtieg li ***dak l-attur ikun meħtieg li, meta d-diffikultajiet tal-attur ikunu relatati mal-prova tad-difett, juri biss li x'aktarx li l-prodott kien difettuż, jew, meta d-diffikultajiet tal-attur ikunu relatati mal-prova tar-rabta kawżali, juri biss li d-difett tiegħu x'aktarx huwa kawża tad-dannu.***
- Jenħtieg li l-kumplessità teknika jew xjentifika tiġi ddeterminata mill-qrati nazzjonali fuq bażi ta' każ b'każ, filwaqt li jitqiesu fatturi varji. Jenħtieg li dawk il-fatturi jinkludu n-natura kumplessa tal-prodott, bħal apparat mediku innovattiv; in-natura kumplessa tat-teknoloġija użata, bħat-tagħlim awtomatiku; in-natura kumplessa tal-informazzjoni u tad-data li trid tiġi analizzata mill-attur; u n-natura kumplessa tar-rabta kawżali, bħal rabta bejn prodott farmaċewtiku jew tal-ikel u l-bidu ta' kundizzjoni tas-saħħa jew rabta li, sabiex tingħata prova tagħha, tkun tirrikjedi li l-attur jispjega l-ħidma interna ta' sistema tal-IA. Il-valutazzjoni ta' diffikultajiet eċċessivi jenħtieg li ssir ukoll mill-qrati nazzjonali fuq bażi ta' każ b'każ. Filwaqt li jenħtieg li attur jipprovdi argumenti biex juri diffikultajiet eċċessivi, jenħtieg li ma tkunx meħtiega prova ta' tali diffikultajiet. Pereżempju, f'talba li tikkonċerna sistema tal-IA, jenħtieg li l-attur, sabiex il-qorti tkun tista' tiddeċiedi li jeżistu diffikultajiet eċċessivi, la jkun meħtieg li jispjega l-karatteristiċi speċifiċi tas-sistema tal-IA u lanqas kif dawn il-karatteristiċi jagħmluha aktar diffiċli li tiġi stabbilita r-rabta kawżali. Jenħtieg li l-konvenut ikollu l-possibbiltà li jikkontesta ***l-elementi kollha tat-talba, inkluża*** l-eżistenza ta' diffikultajiet eċċessivi.

- (49) Fl-interess ta' tqassim ġust tar-riskju, jenħtieġ li l-operaturi ekonomiċi jigu eżentati mir-responsabbiltà jekk ikunu jistgħu jagħtu prova tal-eżistenza ta' ċirkostanzi eżoneranti speċifiċi. Jenħtieġ li ma jkunux responsabbli meta jkunu jistgħu jagħtu prova li persuna għajrhom stess tkun wasslet biex il-prodott jitlaq mill-proċess tal-manifattura kontra r-rieda tagħha jew li l-konformità *mar-rekwiżiti legali* kienet ir-raġuni proprja għad-difett tal-prodott.

- (50) Il-mument tal-introduzzjoni fis-suq jew tat-tqeghid fis-servizz normalment huwa l-mument meta prodott jitlaq mill-kontroll tal-manifattur, filwaqt li, għad-distributuri, huwa l-mument meta jqiegħdu l-prodott fis-suq. Għalhekk, jenhtieg li l-manifatturi jkunu eżentati mir-responsabbiltà meta jagħtu prova li x'aktarx li d-difett li kkawża d-dannu ma kienx jeżisti meta introduċew il-prodott fis-suq jew qegħduh fis-servizz jew li d-difett seħħ wara dak il-mument. Madankollu, peress li t-teknoloġiji diġitali jippermettu lill-manifatturi jeżerċitaw kontroll lil hinn mill-mument tal-introduzzjoni tal-prodott fis-suq jew tat-tqeghid fis-servizz, jenhtieg li l-manifatturi jibqgħu responsabbli għad-difetti li jseħħu wara dak il-mument bhala riżultat ta' software jew ta' servizzi relatati fil-kontroll tagħhom, kemm jekk fil-forma ta' ammeljoramenti jew aġġornamenti jew algoritmi ta' tagħlim awtomatiku. Jenhtieg li tali software jew servizzi relatati jitqiesu bhala li huma fil-kontroll tal-manifattur meta jiġu furnuti minn dak il-manifattur jew meta dak il-manifattur jawtorizzahom jew inkella ***jagħti l-kunsens biex jiġu furnuti minn parti terza. Pereżempju, jekk televixin intelligenti jiġi ppreżentat bhala li jinkludi applikazzjoni tal-vidjo, iżda l-utent ikun meħtieġ iniżżel l-applikazzjoni mis-sit web ta' parti terza wara x-xiri tat-televixin, il-manifattur tat-televixin jenhtieg li jibqa' responsabbli, flimkien mal-manifattur tal-applikazzjoni tal-vidjo, għad-dannu kkawżat minn kwalunkwe difett tal-applikazzjoni tal-vidjo, anki jekk id-difett ikun seħħ biss wara li t-televixin ikun ġie introdott fis-suq.***

(51) Il-possibbiltà li l-operaturi ekonomiċi jevitaw ir-responsabbiltà billi jagħtu prova li d-difett seħħ wara li jkunu introduċew il-prodott fis-suq jew qegħduh fis-servizz jenħtieg li tiġi ristretta meta d-difett ta' prodott ikun jikkonsisti min-nuqqas ta' aġġornamenti jew ammeljoramenti tas-software meħtieġa biex jindirizzaw il-vulnerabbiltajiet taċ-ċibersigurtà u jżommu s-sikurezza tal-prodott. Tali vulnerabbiltajiet jistgħu jaffettwaw il-prodott b'tali mod li jikkawża dannu skont it-tifsira ta' din id-Direttiva. B'rikonoxximent tar-responsabbiltajiet tal-manifatturi skont id-dritt tal-Unjoni għas-sikurezza tal-prodotti matul iċ-ċiklu tal-ħajja tagħhom, bħal skont ir-Regolament (UE) 2017/745 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁵, jenħtieg ukoll li l-manifatturi **ma jkunux eżentati mir-responsabbiltà** għad-dannu kkawżat **mill-prodotti difettużi tagħhom meta d-difett jirriżulta** min-nuqqas tagħhom li jfornu l-aġġornamenti jew l-ammeljoramenti tas-sigurtà tas-software li jkunu meħtieġa biex jindirizzaw il-vulnerabbiltajiet ta' daww il-prodotti b'reazzjoni għar-riskji taċ-ċibersigurtà li qed jevolvu. Jenħtieg li tali responsabbiltà ma tapplikax meta l-provvista jew l-installazzjoni ta' tali software ma tkunx fil-kontroll tal-manifattur, pereżempju meta s-sid tal-prodott ma jinstallax aġġornament jew ammeljorament fornut bl-iskop li jiġi żgurat jew li jinżamm il-livell ta' sikurezza tal-prodott. **Din id-Direttiva ma timponi l-ebda obbligu li jiġu pprovduti aġġornamenti jew ammeljoramenti għal prodott.**

¹⁵ Ir-Regolament (UE) 2017/745 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' April 2017 dwar apparati mediċi, li jemenda d-Direttiva 2001/83/KE, ir-Regolament (KE) Nru 178/2002 u r-Regolament (KE) Nru 1223/2009 u li jhassar id-Direttivi tal-Kunsill 90/385/KEE u 93/42/KEE (ĠU L 117, 5.5.2017, p. 1).

- (52) Fl-interessi ta' tqassim ġust tar-riskju, jenhtieg li ***l-operaturi ekonomiċi*** jiġu eżentati mir-responsabbiltà jekk jagħtu prova li l-istat tal-ġharfien xjentifiku u tekniku, iddeterminat b'referenza għall-aktar livell avanzat ta' ġharfien oġġettiv aċċessibbli u mhux għall-ġharfien proprju ***tal-operatur ekonomiku*** inkwistjoni, waqt il-perjodu li fih il-prodott kien fil-kontroll ***tal-manifattur***, kien tali li l-eżistenza tad-difett ma setgħetx tiġi skoperta.
- (53) Jistgħu jinqalġhu sitwazzjonijiet li fihom żewġ partijiet jew aktar ikunu responsabbli għall-istess dannu, b'mod partikolari meta komponent difettuż jiġi integrat fi prodott li jikkawża dannu. F'tali każ, jenhtieg li l-persuna offiċja tkun tista' tfittex kumpens kemm mill-manifattur li jkun integra l-komponent difettuż fil-prodott tiegħu kif ukoll mill-manifattur tal-komponent difettuż innifsu. Sabiex tiġi żgurata l-protezzjoni ***tal-persuni fiżiċi***, jenhtieg li l-partijiet kollha jinżammu responsabbli *in solidum* f'tali sitwazzjonijiet.

(54) *Livell gholi ta' innovazzjoni huwa partikolarment mehtieg fis-settur tas-software. Bil-hsieb li tigi appoggjata l-kapacità innovattiva tal-mikrointraprizi u tal-intraprizi ż-żghar li jimmanifatturaw is-software, jenhtieg li jkun possibbli li tali intraprizi jaqblu kuntrattwalment mal-manifatturi li jintegraw is-software tagħhom fi prodott li dawn tal-ahhar mhux se jfittxu rikors mill-manifattur tas-software f'każ li komponent tas-software difettuż jikkawża hsara. Tali ftehimiet kuntrattwali, digà użati f'xi Stati Membri, jenhtieg li jiġu permessi, peress li l-manifattur tal-prodott kollu kemm hu huwa fi kwalunkwe każ responsabbli għal kwalunkwe difett fil-prodott, inkluż fil-komponenti. Madankollu, jenhtieg li r-responsabbiltà lejn persuna offiża qatt ma tkun limitata jew eskluża minn tali ftehim kuntrattwali.*

(55) Jistgħu jinqalghu sitwazzjonijiet li fihom l-atti u l-ommissjonijiet ta' persuni għajr operatur ekonomiku potenzjalment responsabbli jikkontribwixxu, minbarra għad-difett tal-prodott, għall-kawża tad-dannu mgarrab, bħal parti terza li tisfrutta vulnerabbiltà taċ-ċibersigurtà ta' prodott. Fl-interessi tal-protezzjoni tal-konsumaturi, meta prodott ikun difettuż, pereżempju minħabba vulnerabbiltà li tagħmel il-prodott anqas sikur milli l-pubbliku ġenerali jkun intitolat li jistenna, jenħtieġ li r-responsabbiltà tal-operatur ekonomiku ma tiġix imnaqqa ***jew soppressa*** bhala riżultat ta' tali atti jew ommissjonijiet ***minn parti terza***. Madankollu, jenħtieġ li jkun possibbli li r-responsabbiltà tal-operatur ekonomiku tiġi mnaqqa jew soppressa meta l-persuni offiċi nfushom ikunu kkontribwew b'mod negligenti għall-kawża tad-dannu, ***pereżempju meta l-persuna offiċa b'mod negligenti tkun naqset milli tinstalla aġġornamenti jew ammeljoramenti pprovduti mill-operatur ekonomiku li kieku kienu jtaffu jew jevitaw id-dannu.***

- (56) L-objettiv tal-protezzjoni *tal-persuni fiżiċi* jiddgħajjef li kieku kellu jkun possibbli li r-responsabbiltà ta' operatur ekonomiku tiġi limitata jew eskluża permezz ta' dispożizzjonijiet kuntrattwali. Għalhekk, jenħtieġ li ma tkun permessa l-ebda deroga kuntrattwali. Għall-istess raġuni, jenħtieġ li ma jkunx possibbli li d-dispożizzjonijiet tal-liġi nazzjonali jillimitaw jew jeskludu r-responsabbiltà, pereżempju billi jiffissaw limiti massimi finanzjarji fuq ir-responsabbiltà ta' operatur ekonomiku.
- (57) Minhabba li l-prodotti jiddeterjoraw maż-żmien u minhabba li jiġu żviluppati standards oġhla tas-sikurezza hekk kif l-istat tax-xjenza u tat-teknoloġija jimxi 'l quddiem, ma jkunx raġonevoli li l-manifatturi jsiru responsabbli għal perjodu ta' żmien mhux limitat għad-difett tal-prodotti tagħhom. Għalhekk, jenħtieġ li r-responsabbiltà tkun soġġetta għal tul ta' żmien raġonevoli, jiġifieri għaxar snin mill-introduzzjoni ta' prodott fis-suq (il-“perjodu ta' skadenza”), mingħajr preġudizzju għal talbiet pendenti fi proċedimenti legali. Sabiex jiġi evitat li l-possibbiltà ta' kumpens għal dannu kkawżat minn prodott difettuż tiġi miċhuda b'mod mhux raġonevoli, jenħtieġ li l-perjodu ta' *skadenza* jkun estiż għal 25 sena f'każijiet fejn, skont evidenza medika, is-sintomi ta' dannu personali jdumu biex jitfaċċaw.

- (58) Peress li prodotti sostanzjalment modifikati huma essenzjalment prodotti godda, jenhtieg li perjodu *ta' skadenza gdid jibda jiddekorri* wara li prodott ikun gie mmodifikat sostanzjalment *u sussegwentement ikun tqieghed fis-suq jew tqieghed fis-servizz*, pereżempju bhala rizultat tal-manifattura mill-gdid. *Jenhtieg li l-agġornamenti jew l-ammeljoramenti li ma jammontawx ghal modifika sostanzjali tal-prodott ma jaffettwawx il-perjodu ta' skadenza li japplika ghall-prodott originali.*

(59) *Il-possibbiltà offruta f'din id-Direttiva li permezz tagħha operatur ekonomiku jista' jevita r-responsabbiltà jekk jagħti prova li l-istat tal-gharfien xjentifiku u tekniku fiż-żmien meta l-prodott gie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz jew matul il-perjodu li fih il-prodott kien fil-kontroll tal-manifattur ma kienx tali li jippermetti li tiġi skoperta l-eżistenza ta' difett, l-hekk imsejha "difiza bbażata fuq ir-riskji tal-iżvilupp" tista' titqies f'ċerti Stati Membri bhala li tillimita indebitament il-protezzjoni tal-persuni fiżiċi. Għalhekk, jenhtieg li jkun possibbli li Stat Membru jidderoga minn dik il-possibbiltà billi jintroduċi miżuri ġodda jew jemenda l-miżuri eżistenti, u jestendi r-responsabbiltà f'tali sitwazzjonijiet għal tipi speċifiċi ta' prodotti jekk dan ikun meqjus meħtieġ, proporzjonat u ġġustifikat mill-objettivi ta' interess pubbliku, bħal dawk skont it-tifsira tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, jiġifieri l-ordni pubbliku, is-sigurtà pubblika u s-saħħa pubblika. Sabiex jiġu żgurati t-trasparenza u ċ-ċertezza legali għall-operaturi ekonomiċi li joperaw madwar l-Unjoni, l-użu ta' tali deroga mid-difiza bbażata fuq ir-riskji tal-iżvilupp jenhtieg li jiġi nnotifikat lill-Kummissjoni li mbagħad jenhtieg li tinforma lill-Istati Membri l-oħra. Sabiex tiffacilita approċċ koerenti madwar l-Istati Membri u l-konsistenza mal-objettivi ta' din id-Direttiva, il-Kummissjoni jenhtieg li tkun tista' tohroġ opinjonijiet mhux vinkolanti dwar il-miżuri jew l-emendi proposti. Sabiex ihalli żmien għall-hruġ ta' opinjoni, Stat Membru li jipproponi tali miżuri jew emendi jenhtieg li jżomm il-miżuri jew l-emendi proposti sospiżi għal sitt xhur wara n-notifika tagħhom lill-Kummissjoni, sakemm il-Kummissjoni ma tohroġ opinjoni qabel. Tali opinjoni jenhtieg li tinhareġ wara kooperazzjoni mill-qrib bejn l-Istat Membru kkonċernat u l-Kummissjoni, filwaqt li jitqiesu l-fehmiet ta' Stati Membri oħra, jekk ikun hemm. Fl-interess ta' ċertezza legali u biex tiġi ffacilitata l-kontinwità tal-arranġamenti stabbiliti skont id-Direttiva 85/374/KEE, jenhtieg li jkun possibbli wkoll li Stat Membru jżomm derogi eżistenti mid-difiza bbażata fuq ir-riskji tal-iżvilupp fis-sistema legali tiegħu.*

- (60) Sabiex tiġi ffaċilitata l-interpretazzjoni armonizzata ta' din id-Direttiva mill-qrati nazzjonali, jenhtieg li l-Istati Membri jkunu mehtieġa jippubblikaw is-sentenzi **finali** tal-qorti dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti **skont din id-Direttiva, jiġifieri dawk is-sentenzi li ma jistgħux jiġu appellati jew li ma jistgħux jiġu appellati aktar. Sabiex jiġi limitat il-piż amministrattiv, jenhtieg li l-Istati Membri jkunu mehtieġa biss jippubblikaw is-sentenzi tal-qrati nazzjonali tal-appell jew tal-oghla istanza.**
- (61) **Sabiex jiżdied il-fehim ta' kif din id-Direttiva tiġi applikata fil-livell nazzjonali, għall-benefiċċju ta', fost l-ohrajn, il-pubbliku, il-prattikanti legali, l-akkademiċi u l-Istati Membri, jenhtieg li l-Kummissjoni tistabilixxi u iżomm bażi tad-data faċilment aċċessibbli u disponibbli għall-pubbliku li jkun fiha s-sentenzi rilevanti kif ukoll referenzi għal sentenzi rilevanti mogħtija mill-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea.**

(62) Jenħtieg li l-Kummissjoni twettaq evalwazzjoni ta' din id-Direttiva. Skont il-paragrafu 22 tal-Ftehim Interistituzzjonali tat-13 ta' April 2016 dwar it-Tfassil Aħjar tal-Ligijiet¹⁶, jenħtieg li dik l-evalwazzjoni tkun ibbażata fuq il-ħames kriterji tal-efficjenza, l-effettività, ir-rilevanza, il-koerenza u l-valur miżjud u jenħtieg li tipprovdi l-bażi għal valutazzjonijiet tal-impatt ta' miżuri ulterjuri possibbli. ***Fir-rapport ta' evalwazzjoni tagħha, jenħtieg li l-Kummissjoni tipprovdi l-metodoloġija għall-kalkolu użata fl-evalwazzjoni tagħha. Huwa importanti li l-Kummissjoni tiġbor l-informazzjoni rilevanti kollha b'mod li jevita r-regolamentazzjoni żejda u piż amministrattiv għall-Istati Membri u għall-operaturi ekonomiċi, bl-użu ta' informazzjoni mis-sorsi rilevanti u affidabbli kollha, inklużi l-istituzzjonijiet, il-korpi, l-uffiċċji u l-aġenziji tal-Unjoni, l-awtoritajiet kompetenti nazzjonali u l-korpi u l-organizzazzjonijiet rikonoxxuti internazzjonalment.***

¹⁶ ĠU L 123, 12.5.2016, p. 1.

- (63) Għal raġunijiet ta' ċertezza legali, jenħtieġ li din id-Direttiva ma tapplikax għal prodotti introdotti fis-suq jew imqiegħda fis-servizz qabel ... [24 xahar mid-data tad-dhul fis-sehh ta' din id-Direttiva]. Għalhekk, huwa meħtieġ li jiġu previsti arranġamenti tranżizzjonali sabiex tiġi żgurata responsabbiltà kontinwa skont id-Direttiva 85/374/KEE għal dannu kkawżat minn prodotti difettużi li ġew introdotti fis-suq jew tqiegħdu fis-servizz qabel dik id-data.
- (64) Billi l-oġġettivi ta' din id-Direttiva, jiġifieri li jiġu żgurati l-funzjonament tas-suq intern, il-kompetizzjoni mingħajr tfixkil u livell għoli ta' protezzjoni **għall-persuni fiżiċi**, ma jistgħux jinkisbu b' mod suffiċjenti mill-Istati Membri minhabba li s-suq tal-oġġetti jikkonċerna l-Unjoni kollha, iżda pjuttost jistgħu, minhabba l-effett ta' armonizzazzjoni tar-regoli komuni dwar ir-responsabbiltà, jinkisbu aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea. F'konformità mal-prinċipju ta' proporzjonalità kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jinkisbu dawk l-oġġettivi.

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

KAPITOLU I

Dispożizzjonijiet ġenerali

Artikolu 1

Suġġett u objettiv

Din id-Direttiva tistabbilixxi regoli komuni dwar ir-responsabbiltà tal-operaturi ekonomiċi għad-dannu li jgarrbu persuni fiżiċi u li jkun ikkawżat minn prodotti difettużi, ***u dwar il-kumpens għal tali dannu.***

L-objettiv ta' din id-Direttiva huwa li tikkontribwixxi għall-funzjonament tajjeb tas-suq intern filwaqt li tiżgura livell għoli ta' protezzjoni tal-konsumaturi u ta' persuni fiżiċi oħra.

Artikolu 2

Kamp ta' applikazzjoni

1. Din id-Direttiva għandha tapplika għall-prodotti introdotti fis-suq jew imqiegħda fis-servizz wara [24 xahar mid-data tad-dhul fis-seħħ ta' din id-Direttiva].
2. ***Din id-Direttiva ma tapplikax għal software liberu u b'sors miftuh żviluppat jew fornut barra mill-kors ta' attività kummerċjali.***
3. Din id-Direttiva ma tapplikax għal dannu li jinholoq minn incidenti nukleari sa fejn ir-responsabbiltà għal tali dannu tkun koperta minn konvenzjonijiet internazzjonali rratifikati mill-Istati Membri.
4. Din id-Direttiva ma taffettwax:
 - (a) l-applikabbiltà tad-dritt tal-Unjoni dwar il-protezzjoni tad-data personali, b'mod partikolari r-Regolament (UE) 2016/679, id-Direttiva 2002/58/KE u d-Direttiva (UE) 2016/680;

█

- (b) kwalunkwe dritt li persuna offiċa jkollha skont ir-regoli nazzjonali dwar ir-responsabbiltà kuntrattwali jew dwar ir-responsabbiltà mhux kuntrattwali għal raġunijiet oħrajn minbarra d-difett ta' prodott *kif previst f'din id-Direttiva*, inklużi regoli nazzjonali li jimplimentaw id-dritt tal-Unjoni ■ ;
- (c) kwalunkwe dritt li persuna offiċa jkollha taħt kwalunkwe sistema ta' responsabbiltà speċjali li kienet teżisti fil-liġi nazzjonali fit-30 ta' Lulju 1985.

Artikolu 3

Livell ta' armonizzazzjoni

L-Istati Membri ma għandhomx iżommu jew jintroduċu, fil-liġi nazzjonali tagħhom, dispożizzjonijiet li jiddevjaw minn dawk stabbiliti f' din id-Direttiva, inklużi dispożizzjonijiet aktar stretti jew anqas stretti, biex jinkiseb livell differenti ta' protezzjoni **għall-konsumaturi u għal persuni fiżiċi oħra**, sakemm ma jkunx previst mod ieħor f' din id-Direttiva.

Artikolu 4

Definizzjonijiet

Għall-iskopijiet ta' din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) “prodott” tfisser il-beni mobbli kollha, anki jekk integrati f'ben mobbli ieħor jew f'ben immobbli **jew jekk interkonnessi magħhom**; tinkludi l-elettriku, il-fajls tal-manifattura diġitali, **il-materja prima** u s-software;

- (2) “fajl tal-manifattura diġitali” tfisser verżjoni diġitali jew mudell diġitali ta’ ben mobbli ***li jkun fiha l-informazzjoni funzjonali meħtieġa għall-produzzjoni ta’ oġġett tangibbli billi tippermetti l-kontroll awtomatizzat ta’ makkinarju jew għodod;***
- (3) “servizz relatat” tfisser servizz diġitali li huwa integrat fi prodott jew interkonness miegħu b’tali mod li n-nuqqas tiegħu jimpedixxi lill-prodott milli jwettaq waħda jew aktar mill-funzjonijiet tiegħu;
- (4) “komponent” tfisser kwalunkwe oġġett, kemm jekk tangibbli jew intangibbli, jew ***materja prima*** jew kwalunkwe servizz relatat, li huma integrati fi prodott jew interkonnessi miegħu ■ ;
- (5) “kontroll tal-manifattur” tfisser li:
- (a) il-manifattur ta’ prodott iwettaq jew, fir-rigward ta’ azzjonijiet ta’ parti terza, jagħti l-approvazzjoni jew il-kunsens tiegħu għal:***

- (i) l-integrazzjoni, l-interkonnnessjoni jew il-provvista ta' komponent, inklużi aġġornamenti jew ammeljoramenti tas-software; jew*
 - (ii) il-modifika tal-prodott, inklużi modifiki sostanzjali;*
- (b) il-manifattur ta' prodott ikollu l-kapaċità li jforni aġġornamenti jew ammeljoramenti tas-software huwa stess jew permezz ta' parti terza;*

- (6) “data” tfisser data kif definita fl-Artikolu 2, il-punt (1), tar-Regolament (UE) 2022/868 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁷;
- (7) **“tqeghid fis-suq” tfisser kwalunkwe provvista ta’ prodott għad-distribuzzjoni, il-konsum jew l-użu fis-suq tal-Unjoni matul attività kummerċjali, kemm jekk bi hlas kif ukoll minghajru;**
- (8) “introduzzjoni fis-suq” tfisser li prodott jitqiegħed għall-ewwel darba fis-suq tal-Unjoni;

¹⁷ Ir-Regolament (UE) 2022/868 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-30 ta’ Mejju 2022 dwar il-governanza Ewropea tad-data u li jemenda r-Regolament (UE) 2018/1724 (Att dwar il-Governanza tad-Data) (GU L 152, 3.6.2022, p. 1).

- (9) “tqegħid fis-servizz” tfisser l-ewwel użu ta’ prodott fl-Unjoni matul attività kummerċjali, kemm jekk bi hlas kif ukoll mingħajru, f’ċirkostanzi li fihom dak il-prodott ma jkunx ġie introdott fis-suq qabel l-ewwel użu tiegħu;
- (10) “manifattur” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li:
- (a) *tiżviluppa, timmanifattura jew tipproduċi prodott;***
 - (b) *ikollha prodott iddisinjat jew immanifatturat, jew li, billi tqiegħed isimha, il-marka kummerċjali jew karatteristiċi distintivi oħra fuq dak il-prodott, tippreżenta ruħha bhala l-manifattur tiegħu; jew***
 - (c) *tiżviluppa, timmanifattura jew tipproduċi prodott għall-użu ta’ dik il-persuna stess;***
- (11) “rappreżentant awtorizzat” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika stabbilita fl-Unjoni li tkun irċeviet mandat bil-miktub mingħand manifattur biex tagixxi f’isem dak il-manifattur b’rabta ma’ kompiti speċifikati;

- (12) “importatur” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li tintroduċi prodott minn pajjiż terz fis-suq tal-Unjoni;
- (13) “fornitur ta’ servizz ta’ eżekuzzjoni” tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li toffri, matul attività kummerċjali, mill-anqas tnejn mis-servizzi li ġejjin: il-magazzinaġġ, l-imballaġġ, l-indirizzar u d-dispaċċ ta’ prodott, mingħajr ma jkun hemm sjieda ta’ dak il-prodott, bl-esklużjoni tas-servizzi postali kif definiti fl-Artikolu 2, il-punt (1), tad-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁸, tas-servizzi tal-konsenja tal-pakketti kif definiti fl-Artikolu 2, il-punt (2), tar-Regolament (UE) 2018/644 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁹, u ta’ kwalunkwe servizz postali ieħor jew servizz ta’ trasport tal-merkanzija;
- (14) “distributur” tfisser persuna fiżika jew ġuridika fil-katina tal-provvista li tqiegħed prodott fis-suq, għajr il-manifattur jew l-importatur ta’ dak il-prodott;
- (15) “operatur ekonomiku” tfisser manifattur ta’ prodott jew ta’ komponent, fornitur ta’ servizz relatat, rappreżentant awtorizzat, importatur, fornitur ta’ servizz ta’ eżekuzzjoni jew distributur;

¹⁸ Id-Direttiva 97/67/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-15 ta’ Diċembru 1997 dwar regoli komuni għall-iżvilupp tas-suq intern tas-servizzi postali tal-Komunità u t-titjib fil-kwalità tas-servizz (ĠU L 15, 21.1.1998, p. 14).

¹⁹ Ir-Regolament (UE) 2018/644 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta’ April 2018 dwar servizzi tal-konsenja tal-pakketti transkonfini (GU L 112, 2.5.2018, p. 19).

- (16) “pjattaforma online” tfisser pjattaforma online kif definita fl-Artikolu 3, il-punt (i), tar-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁰;
- (17) **“sigriet kummerċjali” tfisser sigriet kummerċjali kif definit fl-Artikolu 2, il-punt (1), tad-Direttiva (UE) 2016/943;**
- (18) **“modifika sostanzjali” tfisser modifika ta’ prodott wara li jkun ġie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz:**
- (a) **li titqies sostanzjali skont ir-regoli rilevanti tal-Unjoni jew nazzjonali dwar is-sikurezza tal-prodotti; jew**
- (b) **meta r-regoli rilevanti tal-Unjoni jew nazzjonali dwar is-sikurezza tal-prodotti ma jstabilixxu l-ebda limitu minimu fuq dak li għandu jitqies bhala modifika sostanzjali, li:**

²⁰ Ir-Regolament (UE) 2022/2065 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-19 ta’ Ottubru 2022 dwar Suq Uniku għas-Servizzi Digitali u li jemenda d-Direttiva 2000/31/KE (l-Att dwar is-Servizzi Digitali) (GU L 277, 27.10.2022, p. 1).

- (i) tbiddel il-prestazzjoni, l-iskop jew it-tip originali tal-prodott, minghajr ma dik il-bidla tkun prevista fil-valutazzjoni tar-riskju inizjali tal-manifattur; u*
- (ii) tbiddel in-natura tal-periklu, toħloq periklu ġdid jew iżżid il-livell ta' riskju.*

KAPITOLU II

Dispożizzjonijiet speċifiċi dwar ir-responsabbiltà għall-prodotti difettużi

Artikolu 5

Dritt għal kumpens

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li kwalunkwe persuna fiżika li ġġarrab dannu kkawżat minn prodott difettuż (il-“persuna offiża”) tkun intitolata għal kumpens f’konformità ma’ din id-Direttiva.
2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li t-talbiet għal kumpens skont il-paragrafu 1 jkunu jistgħu jitressqu wkoll minn:
 - (a) persuna li tkun issuċċediet, jew ġiet surrogata, għad-dritt tal-persuna offiża bis-saħħa ***tad-dritt tal-Unjoni jew*** tal-liġi ***nazzjonali*** jew bis-saħħa tal-kuntratt; jew
 - (b) persuna li tagixxi f’isem persuna offiża waħda jew aktar ***bis-saħħa tad-dritt*** tal-Unjoni jew tal-liġi nazzjonali.

Artikolu 6

Dannu

1. *Id-dritt ghal kumpens skont l-Artikolu 5 ghandu japplika fir-rigward tat-tipi ta' dannu li ġejjin biss:*
 - (a) *mewt jew dannu personali, inkluża hsara medikament rikonoxxuta lis-saħħa psikoloġika;*
 - (b) *dannu lil kwalunkwe proprjetà jew il-qerda tagħha, hliet:*
 - (i) *il-prodott difettuż innifsu;*
 - (ii) *prodott li jsirlu dannu minn komponent difettuż li jiġi integrat f'dak il-prodott, jew li jiġi interkonness miegħu, mill-manifattur ta' dak il-prodott jew fil-kontroll ta' dak il-manifattur;*
 - (iii) *proprjetà użata esklużivament għal skopijiet professjonali;*
 - (c) *il-qerda jew il-korruzzjoni ta' data li ma tintużax għal skopijiet professjonali.*

2. ***Id-dritt ghal kumpens skont l-Artikolu 5 ghandu jkopri t-telf materjali kollu li jirriżulta mid-dannu msemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu. Id-dritt ghal kumpens ghandu jkopri wkoll telf mhux materjali li jirriżulta mid-dannu msemmi fil-paragrafu 1, sa fejn dak it-telf ikun jista' jiġi kkumpensat skont il-liġi nazzjonali.***
3. ***Dan l-Artikolu ma jaffettwax il-liġi nazzjonali relatata mal-kumpens ghal dannu skont reġimi ohra ta' responsabbiltà.***

Artikolu 7

Difett

1. ***Prodott ghandu jitqies difettuż jekk ma jipprovdi is-sikurezza li persuna hija intitolata li tistenna jew li hija mehtieġa skont id-dritt tal-Unjoni jew il-liġi nazzjonali.***
2. ***Fil-valutazzjoni tad-difett ta' prodott, għandhom jitqiesu ċ-ċirkostanzi kollha, inklużi:***

- (a) il-preżentazzjoni **u l-karatteristiċi** tal-prodott, inklużi **t-tikkettar, id-disinn, il-karatteristiċi tekniċi, il-kompożizzjoni u l-imballaġġ u l-istruzzjonijiet għall-assemblaġġ**, għall-installazzjoni, għall-użu u għall-manutenzjoni **tiegħu**;
- (b) l-użu **raġonevolment prevedibbli** tal-prodott;
- (c) l-effett li jkollha fuq il-prodott il-kapaċità tiegħu li jitgħallem **jew jikseb karatteristiċi godda** wara **li jiġi introdott fis-suq jew li jitqiegħed fis-servizz**;
- (d) l-effett **raġonevolment prevedibbli** li jkollhom fuq il-prodott prodotti oħrajn li jistgħu jkunu **mistennija** li jintużaw flimkien mal-prodott, **inkluż permezz ta' interkonnnessjoni**;
- (e) il-mument meta l-prodott ikun ġie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz jew, meta l-manifattur iżomm kontroll fuq il-prodott wara dak il-mument, il-mument meta l-prodott ma jkunx baqa' fil-kontroll tal-manifattur;

- (f) ir-rekwiżiti tas-sikurezza tal-prodotti **rilevanti**, inklużi r-rekwiżiti taċ-ċibersigurtà rilevanti għas-sikurezza;
- (g) kwalunkwe **sejha lura tal-prodott jew kwalunkwe** intervent **rilevanti ieħor** minn awtorità **kompetenti** jew minn operatur ekonomiku msemmi fl-Artikolu 8 relatat mas-sikurezza tal-prodotti;
- (h) **il-htigijiet** speċifiċi **tal-grupp ta' utenti** li għalih huwa maħsub il-prodott;
- (i) **fil-każ ta' prodott li l-iskop proprju tiegħu huwa li jipprevjeni d-dannu, kwalunkwe nuqqas tal-prodott li jissodisfa dak l-iskop.**

3. Prodott ma għandux jitqies difettuż għall-unika raġuni li prodott aħjar, inklużi aġġornamenti jew ammeljoramenti ta' prodott, ikun diġà gie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz jew sussegwentement jigi introdott fis-suq jew jitqiegħed fis-servizz.

Artikolu 8

Operaturi ekonomiċi responsabbli għall-prodotti difettużi

1. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-operaturi ekonomiċi li ġejjin ikunu responsabbli għad-dannu f'konformità ma' din id-Direttiva:***
 - (a) ***il-manifattur ta' prodott difettuż;***
 - (b) ***il-manifattur ta' komponent difettuż, meta dak il-komponent ikun ġie integrat fi prodott jew interkonness ma' prodott fil-kontroll tal-manifattur u b'kawża tiegħu dak il-prodott isir difettuż, u mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltà tal-manifattur imsemmija fil-punt (a); u***
 - (c) ***fil-każ ta' manifattur ta' prodott jew komponent stabbilit barra mill-Unjoni, u mingħajr preġudizzju għar-responsabbiltà ta' dak il-manifattur:***

- (i) *il-manifattur tal-prodott jew tal-komponent difettuż;*
- (ii) *ir-rappreżentant awtorizzat tal-manifattur; u*
- (iii) *meta ma jkun hemm l-ebda importatur stabbilit fl-Unjoni jew rappreżentant awtorizzat, il-fornitur ta' servizz ta' eżekuzzjoni.*

Ir-responsabbiltà tal-manifattur imsemmija fl-ewwel subparagrafu, il-punt (a), għandha tkopri wkoll kwalunkwe dannu kkawżat minn komponent difettuż meta jkun ġie integrat fi prodott jew interkonness ma' prodott fil-kontroll ta' dak il-manifattur.

■

2. Kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika li timmodifika *sostanzjalment* prodott *li ma jkunx fil-kontroll tal-manifattur u li wara tqiegħdu* fis-suq jew *tqiegħdu* fis-servizz għandha titqies bhala manifattur tal-prodott għall-iskopijiet tal-paragrafu 1 ■ .
3. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta ma jkunx jista' jiġi identifikat *operatur ekonomiku* minn fost dawg imsemmija fil-paragrafu 1 ■ u stabbilit *fl-Unjoni*, kull distributtur tal-prodott *difettuż ikun* responsabbli meta:

- (a) *il-persuna offiża titlob* lil dak id-distributur jidentifika *operatur* ekonomiku minn fost dawk *imsemmija fil-paragrafu 1 u stabbilit fl-Unjoni, jew id-distributur tiegħu stess li jkun fornielu dak il-prodott*; u
- (b) *dak* id-distributur jonqos milli jidentifika *operatur* ekonomiku jew *id-distributur tiegħu stess, kif imsemmi fil-punt (a)*, fi żmien xahar *wiehed* minn meta jirċievi t-talba *msemmija fil-punt (a)*.
4. Il-paragrafu 3 ta' dan l-Artikolu għandu wkoll japplika, *mutatis mutandis*, għal kwalunkwe fornitur ta' pjattaforma online li jippermetti lill-konsumaturi jikkonkludu kuntratti mill-bogħod mal-kummerċjanti u li ma jkunx *operatur ekonomiku*, diment li jiġu ssodisfati l-kundizzjonijiet stabbiliti *fl-Artikolu 6(3) tar-Regolament (UE) 2022/2065*.
5. *Meta l-vittmi ma jirnexxilhomx jiksbu kumpens minhabba li l-ebda waħda mill-persuni msemmija fil-paragrafi 1 sa 4 ma tkun tista' tinżamm responsabbli skont din id-Direttiva, jew minhabba li l-persuni responsabbli jkunu insolventi jew ma jkunux jeżistu aktar, l-Istati Membri jistgħu jużaw skemi ta' kumpens settorjali nazzjonali eżistenti jew jistabbilixxu oħrajn godda skont il-liġi nazzjonali, li preferibbilment ma jkunux iffinanzjati mid-dhul pubbliku, biex jikkumpensaw b'mod xieraq lill-persuni offiżi li garrbu dannu kkawżat minn prodotti difettużi.*

Artikolu 9

Divulgazzjoni tal-evidenza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li ■ , fuq talba ta' persuna offiża li titlob kumpens *fi proċedimeni quddiem qorti nazzjonali* għal dannu kkawżat minn prodott difettuż (l-“attur”) *u* li tkun ippreżentat fatti u evidenza suffiċjenti biex tappoġġja l-plawżibbiltà tat-talba għal kumpens, *il-konvenut ikun mehtieg* jiddivulga evidenza rilevanti li tkun għad-dispożizzjoni tiegħu, *soġġett għall-kundizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu*.

2. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fuq talba ta' konvenut li jkun ippreżenta fatti u evidenza suffiċjenti biex juri li l-konvenut ikun jeħtieġ evidenza sabiex jikkumbatti talba għal kumpens, l-attur ikun meħtieġ, f'konformità mal-liġi nazzjonali, jiddivulga l-evidenza rilevanti li tkun għad-dispożizzjoni tal-attur.***
3. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li d-divulgazzjoni tal-evidenza skont il-paragrafi 1 u 2, u f'konformità mal-liġi nazzjonali, tkun limitata għal dak li huwa meħtieġ u proporzjonat.***
4. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta jiddeterminaw jekk id-divulgazzjoni tal-evidenza mitluba minn parti hijiex meħtieġa u proporzjonata, il-qrati nazzjonali jqisu l-interessi legittimi tal-partijiet kollha kkonċernati, inklużi partijiet terzi, b'mod partikolari fir-rigward tal-protezzjoni tal-informazzjoni kunfidenzjali u s-sigrieti kummerċjali*** ■ .

5. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta konvenut **ikun meħtieġ** jiddivulga informazzjoni li tkun sigriet kummerċjali jew allegat sigriet kummerċjali, il-qrati nazzjonali jkollhom is-setgħa, fuq talba debitament motivata ta' parti jew fuq inizjattiva tagħhom stess, li jieħdu l-miżuri speċifiċi meħtieġa biex jippreservaw il-kunfidenzjalità ta' dik l-informazzjoni meta tintuża jew tissemma matul **u wara l-proċedimenti** legali.
6. **L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, meta parti tkun meħtieġa tiddivulga evidenza, il-qrati nazzjonali jkollhom is-setgħa, fuq talba debitament motivata tal-kontroparti jew meta l-qorti nazzjonali kkonċernata tqis li jkun xieraq u f'konformità mal-liġi nazzjonali, li jirrikjedu li tali evidenza tiġi ppreżentata b'mod faċilment aċċessibbli u li jinftiehem faċilment, jekk tali preżentazzjoni titqies proporzjonata mill-qorti nazzjonali f'termini ta' spejjeż u sforz għall-parti meħtieġa.**
7. **Dan l-Artikolu ma jaffettwax ir-regoli nazzjonali relatati mad-divulgazzjoni ta' evidenza qabel il-proċess, meta jkunu jeżistu tali regoli.**

Artikolu 10

Oneru tal-prova

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li attur ikun meħtieġ jagħti prova tad-difett tal-prodott, tad-dannu mgarrab u tar-rabta kawżali bejn dak id-difett u dak id-dannu.
2. Għandu jiġi preżunt li l-prodott huwa difettuż meta tiġi ssodisfata kwalunkwe waħda mill-kundizzjonijiet li ġejjin:
 - (a) il-konvenut jonqos milli ■ jiddivulga l-evidenza rilevanti ■ skont l-Artikolu 9(1);
 - (b) l-attur *juri* li l-prodott ma jikkonformax mar-rekwiziti obbligatorji ta' sikurezza *tal-prodotti* stabbiliti fid-dritt tal-Unjoni jew fil-ligi nazzjonali li huma maħsuba biex jipproteġu mir-riskju tad-dannu *li tkun garrbet il-persuna offiża*; jew
 - (c) l-attur *juri* li d-dannu kien ikkawżat minn ħsara ovsja tal-prodott waqt l-użu *raġonevolment prevedibbli* jew f'ċirkostanzi ordinarji.

3. Ir-rabta kawżali bejn id-difett tal-prodott u d-dannu għandha tiġi preżunta meta jkun għie stabbilit li l-prodott huwa difettuż u li d-dannu kkawżat ikun ta' tip li tipikament ikun konsistenti mad-difett inkwistjoni.
4. Qorti nazzjonali ***għandha tippreżumi d-difett*** tal-prodott jew ir-rabta kawżali bejn id-difett tiegħu u d-dannu, jew it-tnejn li huma, ***meta, minkejja d-divulgazzjoni tal-evidenza f'konformità mal-Artikolu 9 u filwaqt li jitqiesu ċ-ċirkostanzi rilevanti kollha tal-każ:***
 - (a) ***l-attur jiffaċċja diffikultajiet eċċessivi, b'mod partikolari minhabba l-kumplessità teknika jew xjentifika, biex jagħti prova tad-difett tal-prodott jew ir-rabta kawżali bejn id-difett tiegħu u d-dannu, jew it-tnejn li huma;*** u
 - (b) ***l-attur juri li x'aktarx li l-prodott huwa difettuż jew li hemm rabta kawżali bejn id-difett u d-dannu,*** jew it-tnejn li huma.

■

5. Il-konvenut għandu jkollu d-dritt li jirribatti kwalunkwe waħda mill-preżunzjonijiet imsemmija fil-paragrafi 2, 3 u 4.

Artikolu 11

Eżenzjoni mir-responsabbiltà

1. Operatur ekonomiku msemmi fl-Artikolu 8 ma għandux ikun responsabbli għadannu kkawżat minn prodott difettuż jekk dak l-operatur ekonomiku jagħti prova ta' xi wiehed minn dawn li ġejjin:
 - (a) fil-każ ta' manifattur jew importatur, li ma jkunx introduċa l-prodott fis-suq jew qiegħdu fis-servizz;
 - (b) fil-każ ta' distributtur, li ma jkunx qiegħed il-prodott fis-suq;
 - (c) li x'aktarx li d-difett li kkawża d-dannu ma kienx jeżisti fiż-żmien meta l-prodott ġie introdott fis-suq, tqiegħed fis-servizz jew, fil-każ ta' distributtur, tqiegħed fis-suq, jew li dak id-difett seħħ wara dak il-mument;
 - (d) li d-difett li kkawża d-dannu huwa dovut għall-konformità tal-prodott **markwiziti legali**;

- (e) ■ li l-istat oġġettiv tal-ġharfien xjentifiku u tekniku fiż-żmien meta l-prodott ġie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz jew matul il-perjodu li fih il-prodott kien fil-kontroll tal-manifattur ma kienx tali li d-difett seta' jġi skopert;
- (f) fil-każ ta' manifattur ta' komponent difettuż, kif imsemmi fl-Artikolu **8(1), l-ewwel** subparagrafu, **il-punt (b)**, li d-difett tal-prodott li fih ikun ġie integrat dak il-komponent huwa attribwibbli għad-disinn ta' dak il-prodott jew għall-istruzzjonijiet mogħtija mill-manifattur ta' dak il-prodott lill-manifattur ta' dak il-komponent;
- (g) fil-każ ta' persuna li timmodifika prodott kif imsemmi fl-Artikolu 8(2), li d-difett li kkawża d-dannu huwa relatat ma' parti tal-prodott li ma tkunx affettwata mill-modifika.

2. B'deroga mill-paragrafu 1, il-punt (c), operatur ekonomiku ma għandux ikun eżentat mir-responsabbiltà meta d-difett ta' prodott ikun dovut għal xi wieħed minn dawn li ġejjin, diment li jkun fil-kontroll tal-manifattur:

- (a) servizz relatat;
- (b) software, inklużi aġġornamenti jew ammeljoramenti tas-software;
- (c) nuqqas ta' aġġornamenti jew ammeljoramenti tas-software meħtieġa biex tinżamm is-sikurezza;
- (d) ***modifika sostanzjali tal-prodott.***

KAPITOLU III

Dispożizzjonijiet ġenerali dwar ir-responsabbiltà

Artikolu 12

Responsabbiltà ta' diversi operaturi ekonomiċi

- 1. *Minghajr preġudizzju għal-liġi nazzjonali li tirrigwarda d-drittijiet ta' kontribut jew rikors***, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li meta żewġ operaturi ekonomiċi jew aktar ikunu responsabbli għall-istess dannu skont din id-Direttiva, jistgħu jinżammu responsabbli *in solidum*.
- 2. *Manifattur li jintegra komponent tas-software difettuż fi prodott ma ghandux ikollu dritt ta' rikors kontra l-manifattur ta' dak il-komponent tas-software difettuż li jikkawża dannu meta:***

- (a) *il-manifattur tal-komponent tas-software difettuż kien, fiż-żmien meta dak il-komponent tas-software ġie introdott fis-suq, mikrointrapriża jew intrapriża żghira, jiġifieri intrapriża li, meta vvalutata flimkien mal-intrapriži shab kollha tagħha kif definiti fl-Artikolu 3(2) tal-Anness tar-Rakkomandazzjoni 2003/361/KE u l-intrapriži relatati kollha tagħha kif definiti fl-Artikolu 3(3) ta' dak l-Anness, jekk ikun hemm, tkun mikrointrapriża kif definita fl-Artikolu 2(3) ta' dak l-Anness jew intrapriża żghira kif definita fl-Artikolu 2(2) ta' dak l-Anness; u*
- (b) *il-manifattur li jkun integra l-komponent tas-software difettuż fil-prodott ikun qabel kuntrattwalment mal-manifattur tal-komponent tas-software difettuż li jirrinunzja għal dak id-dritt.*

Artikolu 13

Tnaqqis tar-responsabbiltà

1. ***Minghajr preġudizzju għal-liġi nazzjonali li tirrigwarda d-drittijiet ta' kontribut jew rikors***, l-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-responsabbiltà ta' operatur ekonomiku ma tiġix imnaqqsa ***jew soppressa*** meta d-dannu jkun ikkawżat kemm mid-difett ta' prodott kif ukoll minn att jew ommissjoni ta' parti terza.
2. Ir-responsabbiltà ta' operatur ekonomiku tista' tiġi mnaqqsa jew soppressa meta d-dannu jkun ikkawżat kemm mid-difett tal-prodott kif ukoll mill-ħtija tal-persuna offiċja jew ta' kwalunkwe persuna li għaliha tkun responsabbli l-persuna offiċja.

Artikolu 14

Dritt għal rikors

Meta aktar minn operatur ekonomiku wiehed ikun responsabbli għall-istess dannu, operatur ekonomiku li jkun ikkumpensa lill-persuna offiża għandu jkun intitolat li jfittex rimedji kontra operaturi ekonomiċi oħra responsabbli skont l-Artikolu 8 f'konformità mal-liġi nazzjonali.

Artikolu 15

Esklużjoni jew limitazzjoni tar-responsabbiltà

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li r-responsabbiltà ta' operatur ekonomiku skont din id-Direttiva ma tkunx, b'rabta mal-persuna offiża, limitata jew eskluża minn dispożizzjoni kuntrattwali jew mil-liġi nazzjonali.

Artikolu 16

Perjodu ta' preskrizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li japplika perjodu ta' preskrizzjoni ta' tliet snin għall-bidu tal-proċedimenti biex jintalab kumpens għad-dannu li jaqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva. Il-perjodu ta' preskrizzjoni għandu jibda jiddekorri mill-jum li fih il-persuna offiċja tkun saret taf, jew raġonevolment kellha ssir taf, b'dawn kollha li ġejjin:
 - (a) id-dannu;
 - (b) id-difett;
 - (c) l-identità tal-operatur ekonomiku rilevanti li jista' jinżamm responsabbli għad-dannu skont l-Artikolu 8.
2. Il-liġi nazzjonali li tirregola s-sospensjoni jew l-interruzzjoni tal-perjodu ta' preskrizzjoni msemmi *fil-paragrafu 1* ma għandhiex tiġi affettwata minn din id-Direttiva.

Artikolu 17

Perjodu ta' skadenza

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li *persuna offiża ma tibqax intitolata għal kumpens* skont din id-Direttiva ■ malli jiskadi perjodu ■ ta' għaxar snin ■ , sakemm *dik il-persuna offiża* ma tkunx, sadanittant, bdiet proċedimenti ■ kontra operatur ekonomiku li jista' jinżamm responsabbli skont l-Artikolu 8. *Dak il-perjodu għandu jiddekorri:*

- (a) *mid-data li fiha l-prodott difettuż li kkawża d-dannu jkun ġie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz; jew*
- (b) *fil-każ ta' prodotti sostanzjalment modifikati, id-data li fiha dak il-prodott tqiegħed fis-suq jew tqiegħed fis-servizz wara l-modifika sostanzjali tiegħu.*

2. B'eccezzjoni mill-paragrafu *1*, meta persuna offiża ma setghetx tibda proċedimenti fi żmien għaxar snin mid-dati msemmija fil-paragrafu 1, it-tieni subparagrafu, minhabba l-latenza ta' dannu personali, ***il-persuna offiża ma ghandhiex tibqa' intitolata għal kumpens*** skont din id-Direttiva ■ malli jiskadi perjodu ■ ta' 25 sena, ***sakemm dik il-persuna offiża ma tkunx, sadanittant, bdiet proċedimenti kontra operatur ekonomiku li jista' jinżamm responsabbli skont l-Artikolu 8.***

KAPITOLU IV
Dispożizzjonijiet finali

Artikolu 18

Deroga mid-difiża bbażata fuq ir-riskji tal-iżvilupp

- 1. L-Istati Membri jistghu, b'deroga mill-Artikolu 11(1), il-punt (e), iżommu fis-sistemi legali tagħhom il-miżuri eżistenti li bis-saħħa tagħhom l-operaturi ekonomiċi jkunu responsabbli anki jekk jagħtu prova li l-istat oġġettiv tal-gharfien xjentifiku u tekniku fiż-żmien meta l-prodott ġie introdott fis-suq jew tqiegħed fis-servizz jew matul il-perjodu li fih il-prodott kien fil-kontroll tal-manifattur ma kienx tali li d-difett seta' jiġi skopert.*

Kwalunkwe Stat Membru li jixtieq iżomm miżuri f'konformità ma' dan il-paragrafu ghandu jinnotifika t-test tal-miżuri lill-Kummissjoni sa mhux aktar tard minn... [24 xahar mid-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva]. Il-Kummissjoni ghandha tgħarraf lill-Istati Membri l-oħra b'dan.

2. *L-Istati Membri jistgħu, b'deroga mill-Artikolu 11(1), il-punt (e), jintroduċu jew jemendaw fis-sistemi legali tagħhom miżuri li bis-saħħa tagħhom l-operaturi ekonomiċi jkunu responsabbli anki jekk jagħtu prova li l-istat oġġettiv tal-għarfien xjentifiku u tekniku fiż-żmien meta l-prodott gie introdott fis-suq jew tqieghed fis-servizz jew matul il-perjodu li fih il-prodott kien fil-kontroll tal-manifattur ma kienx tali li d-difett seta' jiġi skopert.*
3. *Il-miżuri msemmijin fil-paragrafu 2 għandhon ikunu:*
 - (a) *limitati għal kategoriji speċifiċi ta' prodotti;*
 - (b) *iġġustifikati minn objettivi ta' interess pubbliku; u*
 - (c) *proporzjonjati fis-sens li jkunu adatti biex jiżguraw il-kisba tal-objettivi fil-mira u ma jmorru lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jinkisbu dawk l-objettivi.*

4. *Kwalunkwe Stat Membru li jixtieq jintroduċi jew jemenda miżura msemmija fil-paragrafu 2 għandu jinnotifika t-test tal-miżura proposta lill-Kummissjoni u għandu jipprovdi ġustifikazzjoni ta' kif dik il-miżura tikkonforma mal-paragrafu 3. Il-Kummissjoni għandha tgħarraf lill-Istati Membri l-oħra b'dan.*
5. *Il-Kummissjoni tista', fi żmien sitt xhur minn meta tirċievi notifika skont il-paragrafu 4, tohroġ opinjoni dwar it-test tal-miżura proposta u l-ġustifikazzjoni għal dik il-miżura, filwaqt li tqis kwalunkwe osservazzjoni li tirċievi minn Stati Membri oħra. L-Istat Membru li jixtieq jintroduċi jew jemenda dik il-miżura għandu jzomm dik il-miżura sospiża għal sitt xhur wara n-notifika tagħha lill-Kummissjoni, sakemm il-Kummissjoni ma tohroġx l-opinjoni tagħha qabel.*

Artikolu 19

Trasparenza

1. L-Istati Membri għandhom jippubblikaw, f'format faċilment aċċessibbli u elettroniku, kwalunkwe sentenza finali mogħtija mill-qrati nazzjonali ***tal-appell jew tal-oghla istanza*** tagħhom fil-proċedimenti mibdija skont din id-Direttiva **■** . Il-pubblikazzjoni ta' tali sentenza għandha ssir ***f'konformità mal-liġi nazzjonali***.
2. Il-Kummissjoni ***għandha*** tistabbilixxi u żzomm bażi tad-data ***faċilment aċċessibbli u*** disponibbli għall-pubbliku li jkun fiha s-sentenzi tat-tip imsemmi fil-paragrafu 1.

Artikolu 20

Evalwazzjoni

Il-Kummissjoni għandha, sa ... [sitt snin mid-data tad-dhul fis-sehh ta' din id-Direttiva], u kull hames snin wara, *tevalwa* l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva u tippreżenta rapport lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill u lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew. Dawk ir-rapporti għandhom *jinkludu informazzjoni dwar l-ispejjeż u l-benefiċċji tat-traspożizzjoni ta' din id-Direttiva, tqabbil mal-pajjiżi tal-OECD u d-disponibbiltà tal-assigurazzjoni tar-responsabbiltà għall-prodotti.*

Artikolu 21

Thassir u dispożizzjoni tranżizzjonali

Id-Direttiva 85/374/KEE hija mhassra b'effett minn ...[24 xahar mid-data tad-dhul fis-sehh ta' din id-Direttiva]. Madankollu, hija għandha tkompli tapplika fir-rigward tal-prodotti introdotti fis-suq jew imqiegħda fis-servizz qabel dik id-data.

Ir-referenzi għad-Direttiva mhassra għandhom jinftiehem bħala referenzi għal din id-Direttiva u għandhom jinqraw skont it-tabella ta' korrelazzjoni fl-Anness.

Artikolu 22
Traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom idahhlu fis-seħh il-ligijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi meħtieġa sabiex jikkonformaw ma' din id-Direttiva sa ... [24 xahar mid-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva]. Huma għandhom minnufih jgħarrfu lill-Kummissjoni f' dak ir-rigward.

Meta l-Istati Membri jadottaw dawk il-miżuri, dawn għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew għandhom jinkludu dik ir-referenza meta jiġu pubblikati uffiċjalment. Il-metodi kif issir dik ir-referenza għandhom jiġu stabbiliti mill-Istati Membri.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tal-miżuri ewlenin tal-ligi nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 23

Dhul fis-seħħ

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-seħħ fl-għoxrin jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 24

Destinatarji

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmula fi ...,

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

Għall-Kunsill

Il-President

TABELLA TA' KORRELAZZJONI

Id-Direttiva 85/374/KEE	Din id-Direttiva
L-Artikolu 1	L-Artikolu 1
-	<u>L-Artikolu 2(2)</u>
-	L-Artikolu 3
L-Artikolu 2	L-Artikolu 4, il-punt (1)
-	L-Artikolu 4, il-punti (2) sa (9), (11) u (13) sa (18)
L-Artikolu 3(1)	L-Artikolu 4, il-punt (10), u l-Artikolu 8(1), l-ewwel subparagrafu, il-punti (a) u (b)
L-Artikolu 3(2)	L-Artikolu 4, il-punt (12), u l-Artikolu 8(1), l-ewwel subparagrafu, il-punt (c)(i)
-	L-Artikolu 5
L-Artikolu 3(3)	L-Artikolu 8(3)
-	L-Artikolu 8(1), l-ewwel subparagrafu, il-punt (c)(ii) u (iii), u t-tieni subparagrafu, u sa (2), (4) <u>u (5)</u>
-	L-Artikolu 9
L-Artikolu 4	L-Artikolu 10(1)
-	L-Artikolu 10(2) <u>u (5)</u>
-	L-Artikolu 9(3)
-	L-Artikolu 9(5)
L-Artikolu 5	L-Artikolu 2(3), il-punt (b), u l-Artikolu 12(1)
-	<u>L-Artikolu 12(2)</u>
L-Artikolu 6	L-Artikolu 7
L-Artikolu 7	L-Artikolu 110

L-Artikolu 8	L-Artikolu 13
-	L-Artikolu 14
L-Artikolu 9, l-ewwel paragrafu, il-punt (a)	L-Artikolu 6(1), il-punt 6 (a)
L-Artikolu 9, l-ewwel paragrafu, il-punt (b)	L-Artikolu 6(1), il-punt 6(b)
-	L-Artikolu 6(1), il-punt (c)
-	L-Artikolu 6(2)
L-Artikolu 9, it-tieni paragrafu	L-Artikolu 6(3)
L-Artikolu 10	L-Artikolu 16
L-Artikolu 11	L-L-Artikolu 17(1)
-	L-Artikolu 17(2)
L-Artikolu 12	L-Artikolu 15
-	L-Artikolu 19
L-Artikolu 13	L-Artikolu 2(5), il-punti (b) u (c)
-	L-Artikolu 2(5), il-punti (a) u (b)
L-Artikolu 14	L-Artikolu 2(3)
-	L-Artikolu 18(1)
L-Artikolu 15(1), il-punt (b)	L-Artikolu 18(2)
L-Artikolu 15(2) u (3)	L-Artikolu 18(3), (4) u (5)
L-Artikolu 16	-
L-Artikolu 17	L-Artikolu 2(1)
	L-Artikolu 20
-	L-Artikolu 21
L-Artikolu 18	-
L-Artikolu 19	L-Artikolu 22(1)

L-Artikolu 20	L-Artikolu 22(2)
L-Artikolu 21	L-Artikolu 20
-	L-Artikolu 23
L-Artikolu 22	L-Artikolu 24